

**ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ**

**Το Σχέδιο
της Επόμενης Μέρας.
100 άξονες πολιτικής**

Φίλες και Φίλοι,

Στην τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα, η Κύπρος βρίσκεται ξανά αντιμέτωπη με ιστορικές αλλαγές που συντελούνται στην Ευρώπη και τον κόσμο. Αλλαγές γεωπολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές. Αλλαγές που προκαλούν η εξέλιξη και τα επιτεύγματα της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Αποστολή μας σήμερα, είναι να επανακαθορίσουμε την πορεία της χώρας σε αυτό το αβέβαιο και διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Ξεπερνώντας τις δυσκολίες και δημιουργώντας νέες ευκαιρίες. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός άλλωστε, πάντοτε επιλέγει το δρόμο της ελπίδας, της προοπτικής και της εξωστρέφειας.

Οι 100 άξονες πολιτικής μας, αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές του σχεδίου μας για την επόμενη μέρα της χώρας μας. Τη βάση και το θεμέλιο του ενδεδειγμένου και αναλυτικού προγράμματος διακυβέρνησης που θα ακολουθήσει το ερχόμενο φθινόπωρο. Είναι το σχέδιο που πηγάζει από τις αξίες, τη φιλοσοφία και τις ιδέες του Δημοκρατικού Συναγερμού, εδράζεται πάνω στο πολυσήμαντο έργο της δεκαετούς μας διακυβέρνησης και σμιλεύτηκε μέσα από ένα μαζικό, δημοκρατικό και ανοικτό σε όλους, πολύμηνο διάλογο.

Το Σχέδιο της Επόμενης Μέρας, θέτει με πλήρη τρόπο τις βάσεις για:

1. Μια Κύπρο ελεύθερη και ενωμένη. Που δε συμβιβάζεται με την κατοχή. Για μια χώρα εξωστρεφή και ασφαλή, που επιδιώκει την περιφερειακή, ευρωπαϊκή και διεθνή συνεργασία και εκμεταλλεύεται τη γεωστρατηγική και γεωπολιτική της θέση.
2. Μια Κύπρο ανθεκτική και βιώσιμη. Που αντιμετωπίζει και τη νέα κρίση. Για μια χώρα ελκυστική για επενδύσεις, με οικονομία γερά θεμελιωμένη και ανταγωνιστική, μέσα από ένα δυναμικό και αειφόρο αναπτυξιακό μοντέλο.
3. Μια Κύπρο σύγχρονη και ψηφιακή. Που οι δομές της ανταποκρίνονται στις ανάγκες της νέας εποχής. Για μια χώρα που διευκολύνει καθημερινά τον πολίτη και κτίζει ένα νέο περιφερειακό κέντρο τεχνολογίας και καινοτομίας στην περιοχή.
4. Μια Κύπρο πράσινη. Που θα καταστεί πρότυπο πράσινης μετάβασης. Για μια χώρα των έξυπνων πόλεων, των έξυπνων μεταφορών και της έξυπνης ενέργειας, που εκμεταλλεύεται τις μοναδικές φυσικές ιδιότητες και τον πλούτο της.
5. Μια Κύπρο υψηλής ποιότητας ζωής. Που καθιερώνει πόλεις σύγχρονες, πράσινες, ασφαλείς και αναπτύσσει τη ζωή στην ύπαιθρο. Για μια χώρα που προστατεύει το περιβάλλον και αναδεικνύει τον πολιτισμό και τον αθλητισμό της.
6. Μια Κύπρο της αλληλεγγύης. Που εξασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και την αξιοπρεπή διαβίωση για όλους. Για μια χώρα με τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες υγείας, που στηρίζει την οικογένεια και παρέχει ισχυρό δίκτυο προστασίας.
7. Μια Κύπρο της γνώσης και της απασχόλησης. Που αντιμετωπίζει τις εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και κοινωνικές προκλήσεις του μέλλοντος. Για μια χώρα που δημιουργεί ευκαιρίες για όλους τους πολίτες της και ειδικά τους νέους της.
8. Μια Κύπρο δίκαιη. Που επιβάλλει τη διαφάνεια τη λογοδοσία και το κράτος δικαίου. Για μια χώρα όπου ο κάθε πολίτης αισθάνεται ότι συμπεριλαμβάνεται και απολαμβάνει ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες.

Στεκόμαστε πάντοτε μπροστά στην κρίση της Κυπριακής κοινωνίας με μόνο όπλο την ουσία και τις θέσεις μας. Το μέλλον είναι το οξυγόνο του Δημοκρατικού Συναγερμού. Και ο Δημοκρατικός Συναγερμός η εγγύηση, ότι τόσο η χώρα μας όσο και οι πολίτες της θα προχωρούν πάντα και με ασφάλεια, μπροστά.

Με εκτίμηση,
Αβέρωφ Νεοφύτου

Το Σχέδιο της Επόμενης Μέρας

100 Άξονες Πολιτικής

Πυλώνας 1:

Η ελεύθερη και ενωμένη Κύπρος

1. Το Κυπριακό Πρόβλημα
2. Ενωμένη Κύπρος – Αποκεντρωμένη Ομοσπονδία
3. Μια νέα προσέγγιση για την Ασφάλεια
4. Εξωτερική Πολιτική
5. Γεωστρατηγικές Συνεργασίες
6. Ευρωπαϊκός Προσανατολισμός – Το μέλλον της Ευρώπης
7. Υδρογονάνθρακες
8. Άμυνα και Αμυντικές Συνεργασίες
9. Προσφυγική Πολιτική
10. Εγκλωβισμένοι και Αγνοούμενοι
11. Θρησκευτικές Ομάδες
12. Ομογένεια
13. Μεταναστευτικό

Πυλώνας 2:

Η ανθεκτική και βιώσιμη Κύπρος

14. Ανθεκτική Οικονομία
15. Διαχείριση Δημόσιο Χρέος
16. Αντιμετώπιση Πληθωριστικής Κρίσης
17. Φορολογική Μεταρρύθμιση
18. Κύπρος – το Αύριο, ΘΑΛΕΙΑ, Δημοσιονομικό Πλαίσιο
19. Μεσαία Τάξη
20. Ανταγωνιστικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
21. Τραπεζικό Σύστημα
22. Διευρυμένο Μοντέλο Ανάπτυξης
23. Νέα Σελίδα για τις Υπηρεσίες μας
24. Κέντρο Διεθνών Διαιτησιών
25. Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, Πληροφορικής και Χρηματοοικονομικής Τεχνολογίας
26. Τουρισμός – Νέες Μορφές Τουριστικής Ανάπτυξης
27. Πολεοδομικός Σχεδιασμός
28. Ανάπτυξη Γης
29. Έξυπνη - Πράσινη Βιομηχανική Πολιτική
30. Αγροτική Παραγωγή
31. Ναυτιλία
32. Γαλάζια Οικονομία
33. Ανταγωνιστικότητα και Προσέλκυση Ξένων Επενδύσεων
34. Αερομεταφορές – Συνδεσιμότητα
35. Διαμετακομιστικό Εμπόριο
36. Μεγάλα Έργα και Υποδομές

Πυλώνας 3:

Η σύγχρονη και ψηφιακή Κύπρος

37. Συνταγματική Αναθεώρηση
38. Αναδιοργάνωση του Κράτους
39. Καταπολέμηση Πολυνομίας και επαναλαμβανόμενων διαδικασιών
40. Όλο το Κράτος στο Κινητό του πολίτη
41. Υπερσύγχρονες Ψηφιακές Υποδομές
42. Ένα δυναμικό Οικοσύστημα σε μια Ανταγωνιστική Ψηφιακή Οικονομία.
43. Προσέλκυση Μεγάλων Εταιρειών Τεχνολογίας.
44. Έρευνα και Καινοτομία

Πυλώνας 4:

Η πράσινη Κύπρος

45. Έξυπνες Πόλεις
46. Έξυπνες Μεταφορές
47. Η Νέα Γενιά της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης
48. Η Νέα Αγορά Ενέργειας
49. Αποκέντρωση της ενέργειας
50. Η Πράσινη Μετάβαση του Κράτους, της Οικονομίας και των Επιχειρήσεων

Πυλώνας 5:

Η Κύπρος της ποιότητας ζωής

51. Η Νέα Τοπική Αυτοδιοίκηση
52. Αστικό Περιβάλλον - Πράσινες Πόλεις
53. Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών
54. Φυσικό Περιβάλλον
55. Υδάτινοι Πόροι
56. Πολιτική Προστασία - Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών
57. Ευρωπαϊκή Βάση Πυρόσβεσης και Κέντρο Εκκένωσης
58. Ασφάλεια του Πολίτη
59. Πολιτισμός
60. Αθλητισμός
61. Άσκηση και Διατροφή
62. Αντιμετώπιση Εξαρτησιογόνων Ουσιών
63. Οδική Ασφάλεια
64. Ευημερία των Ζώων

Πυλώνας 6: **Η Κύπρος της αλληλεγγύης**

65. Στήριξη κάθε Οικογένειας και κάθε Παιδιού
66. Βρεφονηπιακοί Σταθμοί στους χώρους εργασίας
67. Γονική Άδεια – Ευέλικτη Εργασία
68. Προσιτή Στέγη – Προσιτό Ενοίκιο
69. Δίκτυο Στήριξης της Οικογένειας
70. Οικογενειακό Δίκαιο
71. Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς
72. Ψηφιοποίηση, Απλοποίηση, Ενοποίηση όλων των Επιδομάτων
73. Εξέλιξη του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος
74. Προτεραιότητα η επανένταξη στην κοινωνία και την αγορά εργασίας
75. Μεταρρύθμιση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος
76. Δραστήρια Γήρανση
77. Δομές και διαβίωση για Άτομα με Αναπηρία και Χρόνιες Παθήσεις
78. Γενικό Σύστημα Υγείας
79. Ιατρικά Πρωτόκολλα και Πλήρης Ψηφιοποίηση της Υγείας
80. Ποιοτικά κριτήρια στο ΓΕΣΥ και κίνητρα για κατάρτιση και αναβάθμιση
81. Πρόληψη, Υποδομές και Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο
82. Περιφερειακό Κέντρο Παροχής Υπηρεσιών Υγείας
83. Ψυχική Υγεία και Κοινωνική Ευεξία

Πυλώνας 7: **Η Κύπρος της γνώσης και της απασχόλησης**

84. Αυτονομία στους Νέους μας
85. Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο
86. Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση
87. Όλα τα Σχολεία Ολοήμερα, Σύγχρονα, Αυτόνομα και Πράσινα
88. Τεχνική Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατάρτιση
89. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση - Περιφερειακό Εκπαιδευτικό Κέντρο
90. Απασχόληση
91. Εργασιακά Δικαιώματα
92. Αναγνώριση Τυπικών, Επαγγελματικών και Άτυπων Προσόντων

Πυλώνας 8: **Η δίκαιη Κύπρος**

93. Μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης
94. Διαφάνεια, Λογοδοσία – Καταπολέμηση της διαφθοράς
95. Έμφυλη Ισότητα, Συμπεριληπτικότητα και Ίσες Ευκαιρίες
96. Παιδιά και Ανήλικοι
97. Κοινωνικές Ελευθερίες και Δικαιώματα
98. Μια Κοινωνία Αλληλοσεβασμού

99. Συμμετοχική Δημοκρατία
100. Κοινωνία των Πολιτών – Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Η ελεύθερη και ενωμένη Κύπρος

1. Το Κυπριακό Πρόβλημα

Η σκλήρυνση της Τουρκικής αδιαλλαξίας, ο αναθεωρητισμός και η επιμονή της άλλης πλευράς σε χωριστές κυριαρχίες και διαχωρισμό, δεν έχουν πετύχει καμία διεθνή στήριξη, και δεν μας αποθαρρύνουν από την προσπάθεια λύσης του Κυπριακού. Οι τεκτονικές γεωπολιτικές αλλαγές που συντελούνται διεθνώς, η συνειδητοποίηση ότι η ασφάλεια δε μπορεί να θεωρείται δεδομένη από κανένα, η επαναφορά στο προσκήνιο των διεθνών αρχών που συνεχίζουν να καταπατούνται στην Κύπρο και οι νέες ενεργειακές προκλήσεις της Ευρώπης, μπορούν να παράσχουν το έδαφος για μια νέα προσπάθεια λύσης, εάν τις εκμεταλλευθούμε σωστά.

Προσπάθεια λύσης που οφείλουμε με όλες μας τις δυνάμεις να καταβάλουμε για να αποκαταστήσουμε την πατρίδα μας και να εξασφαλίσουμε το μέλλον όλων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και να αναχαιτίσουμε τις Τουρκικές επιδιώξεις όπως αυτές εκφράζονται είτε στην Αμμόχωστο, είτε με ενέργειες που παραπέμπουν σε προσάρτηση των κατεχομένων στην Τουρκία. Η αναζήτηση λύσης του Κυπριακού είναι η πρώτη και κυρίαρχη μας προτεραιότητα, καθώς και ο μόνος δρόμος για την διασφάλιση του Κυπριακού Ελληνισμού στη γη των πατέρων του. Στο Δημοκρατικό Συναγερμό έχουμε πλήρη συναίσθηση ότι μεγάλα οράματα δε χωρούν σε μοιρασμένες πατρίδες.

2. Ενωμένη Κύπρος – Αποκεντρωμένη Ομοσπονδία

Διεκδικούμε απερίσπαστοι μια λύση έντιμη, βιώσιμη και λειτουργική, με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, στο ευρωπαϊκό κερτημένο και όσα απορρέουν από αυτό. Μια λύση που να αναγνωρίζει και να απαντά στις έντονες ανησυχίες και των δύο κοινοτήτων. Βασισμένη στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και στις συμφωνίες που έχουμε συνομολογήσει, οι οποίες προβλέπουν τη Δικοινοτική Διζωνική Ομοσπονδία. Προτείνουμε την αποκεντρωμένη ομοσπονδία, προκειμένου η κάθε πολιτεία να διαχειρίζεται από μόνη της τα θέματα καθημερινότητας και το κεντρικό κράτος να διασφαλίζει απόλυτα τη μία κυριαρχία, τη μία διεθνή προσωπικότητα, τη μία ιθαγένεια, τους φυσικούς πόρους, αλλά και την ενιαία οικονομία σε σημαντικό βαθμό.

3. Μια νέα προσέγγιση για την Ασφάλεια

Κυρίαρχη ανησυχία της πλευράς μας ήταν και παραμένει το θέμα της ασφάλειας. Στόχος μας να μετεξελιχθεί η Κύπρος σε μια κανονική χώρα, ασφαλή, χωρίς «κηδεμόνες», απαλλαγμένη από εγγυητές και κατοχικούς στρατούς. Στο πλαίσιο αυτό ήρθε η ώρα να προτάξουμε ένα νέο σύστημα ασφάλειας και συνεργασίας, που θα μπορεί να βασίζεται στους ευρωατλαντικούς θεσμούς και τις δομές ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβάλλοντας και την άμεση αίτηση για ένταξη της Κύπρου στο NATO, στο οποίο ανήκουν πλέον το σύνολο σχεδόν των Ευρωπαϊκών χωρών, καθώς και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις.

4. Εξωτερική Πολιτική

Η εξωτερική μας πολιτική θα πρέπει να συνεχίσει να κινείται αποτελεσματικά σε τρία επίπεδα, με στόχο η Κύπρος να είναι ένας αξιόπιστος πυλώνας πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής συνεργασίας στην περιφέρεια και τη Μεσόγειο, ένας ενεργός εταίρος σε όλα τα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και γέφυρα μεταξύ της Ευρώπης και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, καθώς και μια χώρα που, στηρίζοντας πάντοτε θέσεις αρχών και το διεθνές δίκαιο, είναι φιλική και κερδίζει το σεβασμό από τη διεθνή κοινότητα με έμφαση στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα τα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας.

5. Γεωστρατηγικές Συνεργασίες

Παραμένουμε προσηλωμένοι και επενδύουμε σημαντικά στην ενίσχυση των περιφερειακών συνεργασιών που έχει κτίσει η χώρας μας στην περιοχή, οι οποίες αναβαθμίζουν το διεθνές αποτύπωμα της Κύπρου, ενισχύουν τον ρόλο της στο διεθνές σύστημα και την καθιστούν κέντρο ειρήνης, ασφάλειας και οικονομικής και κοινωνικής συνεργασίας. Ιδιαίτερα οι συμμαχίες που έχουμε συνομολογήσει, μαζί με την Ελλάδα, με το Ισραήλ και την Αίγυπτο, αλλά και η Μεσογειακή Ομάδα Ευρωπαϊκών Κρατών (Med-7) όπου πρωταγωνιστούμε.

6. Ευρωπαϊκός Προσανατολισμός – Το μέλλον της Ευρώπης

Η Κύπρος χρειάζεται να έχει ξεκάθαρο Ευρωπαϊκό και δυτικό προσανατολισμό, να συμπαραστέκεται όταν την χρειάζονται οι σύμμαχοί της, ειδικά στην Ευρώπη, και να τοποθετείται με εγκυρότητα σε όλα τα ζητήματα της Ένωσης. Έτσι έχει αξιοπιστία και στην διεκδίκηση των δικών της δικαίων, αλλά και καθίσταται η χώρα πιο ασφαλής. Συντασσόμαστε ενεργά στους πρωταγωνιστές για μια πιο ενωμένη, πιο δημοκρατική και πιο συνεκτική Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα στο θέμα της Στρατηγικής Αυτονομίας που περιλαμβάνει την εξωτερική πολιτική και την άμυνα.

7. Υδρογονάνθρακες

Η ενεργειακή κρίση έχει εντείνει την ανάγκη αξιοποίησης των υδρογονανθράκων της Νοτιοανατολικής Μεσογείου προκειμένου να συνδράμουν στην ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης. Αυτό το γεγονός μπορεί και πρέπει να έχει σημαντική επίδραση στην επαναφορά στο προσκήνιο της ανάγκης λύσης του Κυπριακού. Την ίδια ώρα, αναγνωρίζουμε το ότι η περίοδος αξιοποίησης του φυσικού αερίου δεν είναι απεριόριστη. Γι' αυτό και σε συνεργασία με τις χώρες της περιοχής, ιδιαίτερα την Ελλάδα, το Ισραήλ και την Αίγυπτο, θα πρέπει να κινηθούμε τάχιστα για την εξεύρεση και υλοποίηση το συντομότερο των βέλτιστων λύσεων αξιοποίησης και εκμετάλλευσης των φυσικών μας πόρων. Από αυτή την προσπάθεια δεν εξαιρούμε κανένα, ούτε και την Τουρκία, με καίρια όμως προϋπόθεση το σεβασμό στο διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της θάλασσας. Θεωρούμε ότι οι υδρογονάνθρακες μπορούν να έχουν προστιθέμενη αξία για όλους με τη λύση του Κυπριακού. Καθώς και ότι μπορούν να αποτελούν καταλύτη για το ξεκλείδωμα σήμερα του εθνικού μας προβλήματος.

8. Άμυνα και Αμυντικές Συνεργασίες

Η Κύπρος οφείλει να εντείνει την προσπάθεια ενίσχυσης και εκσυγχρονισμού των αμυντικών και αποτρεπτικών δυνατοτήτων της, κάτι που καθίσταται ακόμη πιο αναγκαίο λόγω της γεωπολιτικής κρίσης. Ένα εγχείρημα που ήδη έχει ξεκινήσει με την ημιεπαγγελματοποίηση της Εθνικής Φρουράς, η οποία επιτεύχθηκε ταυτόχρονα με τη μείωση της θητείας, και τη συνεχιζόμενη προμήθεια σύγχρονων και έξυπνων οπλικών συστημάτων και μέσων. Η χώρα μας θα πρέπει να επενδύει στην Άμυνα τουλάχιστον το 2% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Σε αυτή την προσπάθεια, εξαιρετικά κρίσιμη είναι η απόλυτη συνεργασία με την Ελλάδα στον αμυντικό τομέα, με κοινούς αλληλοϋποστηριζόμενους σχεδιασμούς, αλλά και οι πολλές και εξαιρετικά σημαντικές αμυντικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Κύπρος με μεγάλο αριθμό χωρών. Στο πλαίσιο αυτό η Κύπρος μπορεί και πρέπει να πετύχει την πλήρη άρση του εμπάργκο όπλων των Ηνωμένων Πολιτειών.

9. Προσφυγική Πολιτική

Συνεχίζουμε να εργαζόμαστε για την άμβλυση των επιπτώσεων της τουρκικής εισβολής, για όσο το Κυπριακό μένει άλυτο, ειδικά στον προσφυγικό κόσμο. Έχουμε πλέον στη διάθεσή μας και νέα εργαλεία, όπως το τέλος του 0.4% στις πωλήσεις ακινήτων. Η προσφυγική μας πολιτική για την επόμενη μέρα στοχεύει σε τέσσερις κατευθύνσεις. Η πρώτη, αφορά την ενίσχυση των υφιστάμενων σχεδίων στήριξης προς τους πρόσφυγες και την ενδυνάμωση του Φορέα Ίσης Κατανομής Βαρών. Η δεύτερη, τη ριζική μεταρρύθμιση του τρόπου διαχείρισης των Τουρκοκυπριακών περιουσιών με νέα νομοθεσία που θα επιβάλλει τη διαφάνεια, τα αξιοκρατικά κριτήρια και τη μείωση των ελλειμάτων. Η τρίτη, αφορά νέες πολιτικές για τη στέγαση ειδικών κατηγοριών εκτοπισμένων, ιδιαίτερα όσων δεν έχουν τίτλους ιδιοκτησίας αλλά και σε όσους μένουν σε συνοικισμούς που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ή σε οικίες που είναι σε κακή κατάσταση.

Συγκεκριμένα, προτείνουμε την ανέγερση νέων κατοικιών, που θα παραχωρηθούν σε αυτούς τους πρόσφυγες, από επιχειρηματίες ανάπτυξης γης έναντι αντιπαροχής κρατικής γης ή με παραχώρηση πρόσθετου συντελεστή δόμησης. Με αυτό τον τρόπο δε θα προκύψει οικονομική επιβάρυνση για το κράτος αλλά αντιθέτως, με γοργούς ρυθμούς, θα προσφέρουμε αξιοπρεπείς κατοικίες, με τίτλους ιδιοκτησίας σε όλους τους εκτοπισμένους που τις δικαιούνται. Τέλος, επιμένουμε στην ανάγκη προσεκτικής και σταδιακής εισαγωγής του προγράμματος που λαμβάνει υπόψη την «απώλεια χρήσης» περιουσίας που βρίσκεται στα κατεχόμενα, έστω και αν στην αρχή τα έσοδα από το πρόγραμμα θα έχουν περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα.

10. Εγκλωβισμένοι και Αγνοούμενοι

Στηρίζουμε ενεργά το σύνολο των εγκλωβισμένων μας, τη διαβίωση, την παραγωγή προϊόντων, τις ανάγκες νοσηλείας και παιδείας που έχουν, με πράξεις και έργα που καθιστούν τη διαβίωσή τους καλύτερη και αντιμετωπίζουν στο βαθμό του δυνατού τις συχνές δυσχέρειες που επιβάλλει το κατοχικό καθεστώς. Αδιάκοπη είναι ακόμη η συνδρομή μας στις προσπάθειες της Διερευνητικής Επιτροπής Αγνοουμένων για τη διακρίβωση της τύχης του κάθε αγνοουμένου της τουρκικής εισβολής, αλλά και της περιόδου 1963-1974, αλλά και η στήριξη των οικογενειών των αγνοουμένων μας.

11. Θρησκευτικές Ομάδες

Επιδιώξή μας, να συνεχίσουμε με την ίδια θέρμη να βρισκόμαστε στο πλευρό των Αρμενίων, Μαρωνιτών και Λατίνων, συνδράμοντας στην επίλυση των προβλημάτων τους. Με πλήρη σεβασμό στα έθιμα και τις παραδόσεις των θρησκευτικών μας ομάδων στοχεύουμε να ενισχύουμε διαρκώς δράσεις για την ανάδειξη και προβολή της πλούσιας πολιτιστικής, θρησκευτικής και γλωσσικής κληρονομιάς τους, μέσα και από έργα αναβάθμισης των πολιτιστικών και εκπαιδευτικών τους υποδομών, καθώς και τη στήριξη των κοινοτικών δραστηριοτήτων τους. Πιστεύουμε ότι ήρθε η ώρα να αποκατασταθούν τα δικαιώματα των θρησκευτικών ομάδων όπως προβλέπονταν στο σύνταγμα του 1960. Με το δικαίωμα δηλαδή οι εκπρόσωποι των κοινοτήτων τους στη βουλή να ψηφίζουν σε θέματα παιδείας και πολιτισμού.

12. Ομογένεια

Υπάρχει μια μεγαλύτερη Κύπρος εκτός Κύπρου και αυτοί είναι οι απόδημοι μας. Θεωρούμε το ρόλο και τη δραστηριοποίηση τους στην ευημερία των παροικιών μας, στην προώθηση των δικαίων της πατρίδας μας, αλλά και στην προβολή της Κύπρου ως τουριστικού και επενδυτικού προορισμού, πλούτο ανυπολόγιστης αξίας για τη χώρα μας. Γι' αυτό και θα συνεχίσουμε να ενισχύουμε τις πολιτικές που κρατούν τη σχέση της Κύπρου με τους αποδήμους της ακόμη πιο στενή, που διευκολύνουν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, που βοηθούν τον επαναπατρισμό και που αναδεικνύουν και αξιοποιούν προς όφελος της χώρας την προσφορά επιφανών Κυπρίων του εξωτερικού. Σύμμαχος μας σε αυτή την προσπάθεια τα εργαλεία που πλέον μας παρέχει η τεχνολογία. Η ομογένεια δεν πρέπει και δε μπορεί να μένει εκτός του Κυπριακού γίνεσθαι. Η ομογένεια θα πρέπει να αποκτήσει το δικαίωμα εκλογής εκπροσώπων στην Κυπριακή Βουλή, στο πρότυπο άλλων Ευρωπαϊκών χωρών.

13. Μεταναστευτικό

Το μεταναστευτικό πρόβλημα δεν είναι πλέον το ίδιο με εκείνο που ξεκίνησε το 2011 και την κρίση στη Συρία. Σήμερα, η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστευτικών ροών προέρχεται από άλλες χώρες, ιδιαίτερα αφρικανικές, έχει οικονομικό χαρακτήρα και γίνεται, σχεδόν αποκλειστικά, μέσω της πράσινης γραμμής. Η Κύπρος οφείλει να παράσχει ασφαλές καταφύγιο σε κάθε πραγματικό πρόσφυγα και να εξασφαλίζει αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Από την άλλη, η χώρα έχει ξεπεράσει κατά πολύ τα όρια της φιλοξενίας άτυπων οικονομικών μεταναστών, με δυσβάστακτες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Δε χωρούν φανατισμοί σε ένα υπαρκτό ζήτημα. Απαιτείται πλέον εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για να προβλέπει ταχύτερες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες εξέτασης αιτήσεων ασύλου. Σε τοπικό επίπεδο χρειάζεται η λήψη δραστικών και αποτελεσματικών μέτρων περιορισμού των ροών και αύξησης των επιστροφών, με πρόνοιες όμως που θα διασφαλίζουν την πρόσβαση στους πραγματικούς πρόσφυγες. Κυρίως, απαιτείται η συνδρομή και η αλληλεγγύη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλα τα επίπεδα, με έμφαση στην επίτευξη συμφωνιών επανεισδοχής με τρίτες χώρες και ιδιαίτερα στη συμμόρφωση της Τουρκίας με τις συμβατικές της υποχρεώσεις, οι οποίες – σε ότι αφορά την Κύπρο – παραβιάζονται κατάφορα. Σε αυτό το πλαίσιο όποιος μετανάστης αιτείται πολιτικό άσυλο και απορρίπτεται η αίτησή του, θα πρέπει, με νόμιμο τρόπο, να αναχωρεί αμέσως από τη χώρα. Όπως επίσης θα πρέπει να απαγορεύεται το δικαίωμα στην εργασία για όσο η αίτηση εκκρεμεί.

Η ανθεκτική και βιώσιμη Κύπρος

14. Ανθεκτική Οικονομία

Η νοικοκυρεμένη οικονομική πολιτική που σέβεται τους διεθνείς κανόνες, συγκρίνεται ευνοϊκά με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες και επιτυγχάνει να τροφοδοτεί την ανάπτυξη στηρίζοντας την ίδια ώρα αποτελεσματικά την κοινωνία στα δύσκολα και ιδιαίτερα όσους έχουν ανάγκη, επιβάλλεται να συνεχιστεί. Ανατροπή της φιλοσοφίας της οικονομικής μας πολιτικής θα βάλει τη χώρα σε νέες περιπέτειες, θα φέρει διολίσθηση της οικονομίας και θα αφαιρέσει από το κράτος τη δυνατότητα να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά κρίσεις.

15. Διαχειρίσιμο Δημόσιο Χρέος

Το δημόσιο χρέος σήμερα είναι και θα πρέπει να παραμείνει διαχειρίσιμο με στόχο τη σταθερότητα και την προσπάθεια συνεχούς αναβάθμισης της Κυπριακής οικονομίας και τη συνεχή αξιολόγησή της σε επενδυτική βαθμίδα, με τις πολλαπλές θετικές επιπτώσεις και δυνατότητες που το γεγονός αυτό προσδίδει στην οικονομία. Τυχόν υποβάθμιση της χώρας από την επενδυτική βαθμίδα, θα καταστήσει δυσβάστακτο το κόστος δανεισμού της χώρας και θα μας οδηγήσει σε νέες εξαιρετικά δύσκολες περιπέτειες.

16. Αντιμέτωπιση Πληθωριστικής Κρίσης

Η πληθωριστική κρίση, παγκόσμιο απότοκο της μετά κορωνοϊού εποχής, εντάθηκε δραματικά λόγω της Ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η κρίση δημιουργεί ακρίβεια, μειώνει την αξία του οικογενειακού εισοδήματος και τροφοδοτεί την ενεργειακή και επισιτιστική κρίση. Η Κύπρος δε μπορεί να ανακόψει τον παγκόσμιο πληθωρισμό και θα ήταν λάθος να διολισθήσει σε ένα λαϊκισμό που εκτροχιάζει τα δημόσια οικονομικά, αντίστοιχο εκείνου που βιώσαμε προ του 2013, με μέτρα που θα διογκώνουν μάλιστα το πρόβλημα. Μπορεί όμως, με στοχευμένες πρωτοβουλίες να κινείται διαρκώς για την αποτελεσματική στήριξη των ευάλωτων ομάδων, τη συγκράτηση του κόστους ενέργειας, την ραγδαία επιτάχυνση της διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών και της αποθήκευσης ενέργειας, καθώς και την ενίσχυση της επισιτιστικής μας αυτάρκειας. Για όσο διαρκεί η κρίση, στόχος μας είναι να αναλαμβάνουμε συνεχείς πρωτοβουλίες επικεντρωμένες στην ανακούφιση τόσο των ασθενέστερων, όσο και της μεσαίας τάξης.

Με βάση τις δημοσιονομικές δυνατότητες και για περίοδο ενός έτους - για το 2023 - θα προσδιορίσουμε φορολογική ελάφρυνση προς όφελος όσων έχουν ετήσιο εισόδημα από 19 500 έως 28 000 ευρώ. Τέλος, για όσους έχουν εισοδήματα κάτω από το όριο των 19 500 και δεν πληρώνουν φόρο εισοδήματος θα προσδιορίσουμε αντίστοιχη ελάφρυνση στις συνεισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίες θα αναπληρωθούν από το κράτος, και πάλι για περίοδο ενός έτους. Με αυτό τον τρόπο θα καλύψουμε και τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, παρέχοντας την ίδια ώρα και κίνητρο για συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

17. Φορολογική Μεταρρύθμιση

Για την Επόμενη Μέρα της Κύπρου αναγκαία είναι η φορολογική μεταρρύθμιση με τρόπο που θα αυξάνει τη διεθνή αξιοπιστία και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας, να είναι δημοσιονομικά ουδέτερη και σε καμία περίπτωση να μην αυξάνει την ολική φορολογική επιβάρυνση είτε σε φυσικά πρόσωπα, είτε σε νομικά πρόσωπα / επιχειρήσεις. Σταθερή επιλογή μας άλλωστε είναι η συνέχιση της πολιτικής μείωσης των φόρων με κάθε δυνατή ευκαιρία, τροφοδοτώντας έτσι περαιτέρω την ανάπτυξη και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, σε ένα απλό φορολογικό σύστημα με τα λιγότερα βάρη σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

18. Κύπρος – το Αύριο, ΘΑΛΕΙΑ, Δημοσιονομικό Πλαίσιο

Πρωτεύουσα θέση στη μετάβαση της Κύπρου στην Επόμενη Μέρα και ιδιαίτερα στην ψηφιακή και πράσινη εποχή με ρηξικέλευθο αλλά και κοινωνικά δίκαιο τρόπο έχει η πιστή εφαρμογή των εγκεκριμένων από την Ευρωπαϊκή Ένωση μεταρρυθμίσεων, πολιτικών και έργων, όπως έχουν ήδη σχεδιαστεί από την Κυβέρνηση Αναστασιάδη και περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και το πρόγραμμα κοινωνικής συνοχής ΘΑΛΕΙΑ (Θεμέλια Αλλαγής, Ευημερίας, Ισότητας και Ανάπτυξης). Οι αναπτυξιακοί αυτοί σχεδιασμοί φθάνουν τα 4.5 δις και μπορούν να εξασφαλίσουν τη νέα εποχή της χώρας, νοουμένου ότι δε θα πέσουν θύματα του λαϊκισμού.

19. Μεσαία Τάξη

Στηρίζουμε τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας πρώτα και κύρια μέσω της προσήλωσής μας στη διατήρηση της αναπτυξιακής πορείας που αυξάνει όλα τα εισοδήματα και δημιουργεί θέσεις εργασίας. Αλλά και με κίνητρα και πολιτικές που στηρίζουν την οικογένεια και έμμεσα ενισχύουν το οικογενειακό εισόδημα, μειώσεις σε φόρους, τις χορηγίες που προτείνουμε για κάθε παιδί, το ολόημερο σχολείο, στεγαστικά προγράμματα και σειρά άλλων μέτρων.

20. Ανταγωνιστικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Την ίδια προσέγγιση ακολουθούμε και για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Κυρίως με προγράμματα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς τους μέσα από την ψηφιοποίηση και την τεχνολογική τους αναβάθμιση, την παροχή οικονομικής στήριξης για την πράσινη τους μετάβαση και την ταυτόχρονη μείωση του κόστους ενέργειας που αυτή επιφέρει. Διευρύνουμε παράλληλα διαρκώς τα προγράμματα που ενισχύουν τη νεανική, γυναικεία και σύγχρονη επιχειρηματικότητα, καθώς και τη δίκαιη μετάβαση ανθρώπων και επιχειρήσεων στη νέα, ψηφιακή και πράσινη, εποχή.

21. Τραπεζικό Σύστημα – Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια

Συνεχίζουμε την προσπάθεια μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων προτείνοντας ταυτόχρονα και ένα νέο σχέδιο για την προστασία της πρώτης κατοικίας ύψους 400 εκ., αυτό του ενοικίου έναντι δόσης (mortgage to rent), που έρχεται να προστεθεί στο Σχέδιο ΕΣΤΙΑ, το Σχέδιο ΟΙΚΙΑ και το Σχέδιο Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών. Το ποσοστό των νοικοκυριών που καθυστέρησαν αποπληρωμή δόσης ή λογαριασμού λόγω

οικονομικών δυσκολιών έχει πέσει από το 33,6% το 2013 σε 14,7% το 2002 και σήμερα είναι ακόμη χαμηλότερο. Επιμένουμε στη σύσταση ειδικού Δικαστηρίου για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, στο οποίο όμως να μην εμπεριέχονται πρόνοιες που να διευκολύνουν τους κακοπληρωτές, παρεμποδίζοντας την ομαλή διεκπεραίωση αναδιάρθρωσης του δανείου. Στόχος μας πάντα ένα περιβάλλον όπου το τραπεζικό σύστημα επιτελεί την αποστολή του, χρηματοδοτώντας την πραγμάτωση των εύλογων φιλοδοξιών πολιτών, νοικοκυριών και επιχειρήσεων, προάγοντας την ευημερία και στηρίζοντας την ανάπτυξη της οικονομίας.

22. Διευρυμένο Μοντέλο Ανάπτυξης

Μαζί με τους κύριους αναπτυξιακούς άξονες της οικονομίας που συνεχίζουν να διευρύνονται, όπως ο Τουρισμός, η Ανάπτυξη Γης και η Ναυτιλία, νέοι τομείς προσθέτουν πλέον σημαντικά στο εθνικό εισόδημα όπως, η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, η Βιομηχανία και ο τομέας Τηλεπικοινωνιών και Υπηρεσιών Πληροφορικής. Αναδεικνύονται πλέον μεγάλες ευκαιρίες για τη Γαλάζια Οικονομία, το Διαμετακομιστικό Εμπόριο και την Υγεία, που θα πρέπει να εκμεταλλευθούμε. Την ίδια ώρα, ο Πρωτογενής Τομέας και η Αγροτική Παραγωγή αποκτούν νέες σημαντικές προοπτικές και κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση της επισιτιστικής κρίσης.

23. Νέα Σελίδα για τις Υπηρεσίες μας

Στην Επόμενη μέρα της Κύπρου πρώτο λόγο ήδη ξεκίνησε να έχει η εγκατάσταση της φυσικής έδρας ξένων εταιρειών στη χώρα (Headquartering) που ενισχύουμε διαρκώς με επιτυχημένα κίνητρα για την προσέλκυση ξένων εταιρειών και φορολογικών κατοίκων. Προωθούμε με επιτυχία τα Επενδυτικά Ταμεία (Investment Funds) προκειμένου αυτά να λειτουργούν με έδρα την Κύπρο.

24. Κέντρο Διεθνών Διαιτησιών

Η δημιουργία του Εμπορικού Δικαστηρίου, μαζί με την ευχέρεια εκδίκασης και στην Αγγλική εφόσον το επιθυμούν και οι δύο διάδικοι και τον απαιτούμενο εκσυγχρονισμό του θεσμού της διαιτησίας, καθώς και η ίδρυση του Ναυτοδικείου, μας δίνουν πλέον τη δυνατότητα να μετατρέψουμε την Κύπρο σε Κέντρο Διεθνών Διαιτησιών. Πρόκειται για ένα νέο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας μας, που στόχο έχουμε να αξιοποιήσουμε στο έπακρο, δίνοντας νέες ευκαιρίες στο εξαιρετικά ανεπτυγμένο δίκτυο παρόχων νομικών και οικονομικών υπηρεσιών του τόπου μας.

25. Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, Πληροφορικής και Χρηματοοικονομικής Τεχνολογίας

Η Κύπρος μετατρέπεται ήδη σε κέντρο εξαγωγής τηλεπικοινωνιών και υπηρεσιών πληροφορικής. Επόμενο βήμα η επένδυση στην τεχνητή νοημοσύνη, ενώ σε πλήρη συνεννόηση με την Κεντρική Τράπεζα και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, έχοντας ήδη το κανονιστικό πλαίσιο για τους παρόχους υπηρεσιών κρυπτονομισμάτων, στόχος μας η ταχύτατη ανάπτυξη κέντρου χρηματοοικονομικής τεχνολογίας αιχμής.

26. Τουρισμός – Νέες Μορφές Τουριστικής Ανάπτυξης

Η ευλαβική εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για τον Τουρισμό είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την Επόμενη Μέρα της μεγάλης μας βιομηχανίας. Με στόχο να πετύχουμε την ποιοτική αναβάθμιση και αισθητή απεξάρτηση από πολύ μικρό αριθμό αγορών και παρόχων. Προχωρούμε αποφασιστικά για να πετύχουμε ολόχρονο τουρισμό υψηλής ποιότητας, καθώς και τη διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος με ειδικές κατηγορίες όπως ο αθλητικός, ο πολιτιστικός, ο γαστρονομικός, ο θρησκευτικός, ο τουρισμός συνεδρίων και ο αγροτουρισμός.

27. Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Το «Σχέδιο Νήσου», ο ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός για όλη τη χώρα, έχει καθυστερήσει για δεκαετίες. Είμαστε αποφασισμένοι αυτό το γιγαντιαίο έργο να το υλοποιήσουμε, για να διασφαλίσουμε έτσι την αιεφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη καθορίζοντας με μακροπρόθεσμο ορίζοντα το χαρακτήρα και το ρόλο που κάθε περιοχή της Κύπρου θα διαδραματίσει σήμερα και στο μέλλον. Επιπλέον, στοχεύουμε στην προώθηση του αστικού αναδασμού, συνδράμοντας στον απεγκλωβισμό αναξιοποίητης οικιστικής γης .

28. Ανάπτυξη Γης

Με την πλήρη ψηφιοποίηση του Κτηματολογίου και της Πολεοδομίας, αλλά και τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις πέντε μόνο πολεοδομικές αρχές για όλη την Κύπρο και την ενοποίηση της πολεοδομικής άδειας και της άδειας οικοδομής που θα πετύχουμε μέχρι τον Ιούνιο του 2024, σε συνδυασμό με την πρόθεσή μας για διεύρυνση της ευθύνης του μελετητή για όλες τις αναπτύξεις που εμπίπτουν στα πλαίσια των κανονισμών, θα λύσουμε οριστικά το ζήτημα των καθυστερήσεων, του δυσβάστακτου κόστους και της πολυαρχίας που ταλαιπωρούσε για τόσες δεκαετίες τον τομέα. Παράλληλα, συνεχίζουμε την πολιτική των κινήτρων και της μείωσης των τελών και επιβαρύνσεων που ήδη επέφερε τεράστια ώθηση στην οικοδομική βιομηχανία.

29. Έξυπνη - Πράσινη Βιομηχανική Πολιτική

Η Επόμενη Μέρα της Βιομηχανίας μας θα είναι πράσινη, έξυπνη και ψηφιακή. Τομείς στους οποίους η Κύπρος ήδη διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που φέρουν πολύ αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Κάτι που θα πετύχουμε μέσα από την Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση πολλών προγραμμάτων που έχουμε ήδη εξασφαλίσει και την ολοκλήρωση της εφαρμογής της Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής.

30. Αγροτική Παραγωγή

Με τη σωστή στήριξη από την πολιτεία, στόχος μας είναι να διπλασιάσουμε τη συνεισφορά του γεωργικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας στο 8% μέσα σε μια πενταετία. Κάτι που θα πετύχουμε στηρίζοντας την ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων μας, την εξέλιξη των αγροτικών μονάδων και των μονάδων μεταποίησης αλλά και δίνοντας κίνητρα για την καλλιέργεια της μεγάλης έκτασης αναξιοποίητης γεωργικής γης. Κυρίως, μέσα από την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για τη ζωή στην ύπαιθρο και την παροχή κινήτρων σε νέους να δραστηριοποιηθούν.

31. Γαλάζια Οικονομία

Η Εθνική Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική της Κύπρου, η Δήλωση Πολιτικής Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και ο ίδιος ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός μπορούν πλέον να αποτελέσουν τη βάση για παραγωγικά, ασφαλή, καθαρά, υγιή και με βιολογική ποικιλότητα θαλάσσια ύδατα. Η χώρα μας μπορεί πλέον να αξιοποιήσει στο έπακρο της δυνατότητες της νέας Γαλάζιας Οικονομίας, αναπτύσσοντας περαιτέρω την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια και επενδύοντας στην εκπαίδευση, την έρευνα και τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

32. Ναυτιλία

Η δημιουργία Υφυπουργείου Ναυτιλίας έδωσε ακόμη περισσότερες δυνατότητες σε ένα τομέα που εδώ και δεκαετίες στηρίζει την οικονομία του τόπου. Σκοπός μας η ενδυνάμωση του Υφυπουργείου με την πλήρη ψηφιοποίηση του, τη νομοθετική κατοχύρωση της ναυτιλιακής εταιρείας και τη θέσπιση της μονοθυριδικής εξυπηρέτησης των ναυτιλιακών εταιρειών, με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες του τομέα.

33. Ανταγωνιστικότητα και Προσέλκυση Ξένων Επενδύσεων

Το επενδυτικό περιβάλλον είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ανταγωνιστικότητα της χώρας και την ικανότητά να απαντά με ταχύτητα και ευελιξία στις προκλήσεις κάθε περιόδου. Αυτή την πετυχαίνουμε μέσα από την παροχή κινήτρων, την ενδυνάμωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών. Κυρίως, προχωρώντας διαρκώς στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Στην επόμενη μέρα της ανταγωνιστικότητας επείγει η ολοκλήρωση της ψηφιακής μετάβασης, η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, αλλά και ο επενδυτικός νόμος με την ταυτόχρονη δημιουργία της μονοθυριδικής εξυπηρέτησης για τις μεγάλες αναπτύξεις.

34. Αερομεταφορές – Συνδεσιμότητα

Η Κύπρος, παρά τις διαρκείς κρίσεις και τις αναταραχές που αυτές επέφεραν στην αεροπορική βιομηχανία, έχει πετύχει αεροπορική συνδεσιμότητα με το σύνολο σχεδόν των Ευρωπαϊκών χωρών, την προσέλκυση εταιρειών που χρησιμοποιούν τα αεροδρόμιά μας ως βάση, αλλά και την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους της πρόσθετης επιβάρυνσης λόγω της υιοθέτησης των ανανεώσιμων καυσίμων. Πρόθεσή μας να ενισχύουμε διαρκώς αυτή την προσπάθεια, με απώτερο στόχο να καταστεί η Κύπρος περιφερειακός αεροπορικός κόμβος. Παράλληλα, η επιτυχημένη επαναφορά της ακτοπλοϊκής σύνδεσης Κύπρου – Ελλάδας δημιουργεί τις προϋποθέσεις για διεύρυνση αυτού του είδους διασύνδεσης και με άλλες γειτονικές χώρες.

35. Διαμετακομιστικό Εμπόριο

Η εμπορικοποίηση των Λιμένων μας, σε συνδυασμό με την επικείμενη δημιουργία του Εμπορικού και Βιομηχανικού Λιμανιού στο Βασιλικό αλλά και του Αεροπορικού Εμπορικού Χωριού στο Παλαιό Αεροδρόμιο Λάρνακας, έργα που έχουν ξεπεράσει τις μεγάλες διαδικαστικές προκλήσεις και έχουν πλέον τροχοδρομηθεί, δίνουν νέα ώθηση στον στόχο να καταστεί η Κύπρος περιφερειακός κόμβος διαμετακομιστικού εμπορίου.

36. Μεγάλα Έργα και Υποδομές

Η Κύπρος έχει τα τελευταία χρόνια αναβαθμίσει τις υποδομές της με εκατοντάδες αναπτυξιακά έργα σε κάθε γωνιά της χώρας που έχουν αναμορφώσει τους δήμους και τις κοινότητές μας. Ταυτόχρονα, εμβληματικά μεγάλα έργα μεταμορφώνουν τη χώρα και δημιουργούν νέες αναπτυξιακές προοπτικές. Έργα που ολοκληρώνουν το κεντρικό οδικό δίκτυο, όπως ο περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος της Λευκωσίας, οι δρόμοι Πάφου - Πόλης, Λεμεσού – Σαϊτά, Λευκωσίας – Ευρύχου, Λάρνακας – Δεκέλειας και Δερύνειας – Σωτήρας, υλοποιούνται. Έργα που αναπτύσσουν τις υποδομές μας, όπως το Ενεργειακό Κέντρο στο Βασιλικό, με την ταυτόχρονη μετακίνηση των Διυλιστηρίων από τη Λάρνακα, Πανεπιστημιακές Υποδομές, το Αστεροσκοπείο, το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο, το γήπεδο της Λεμεσού, τα αναβαθμισμένα Λιμάνια Λεμεσού και Λάρνακας και το ενεργειακό και βιομηχανικό Λιμάνι στη Λεμεσό. Αλλά και μεγάλες εγχώριες και ξένες επενδύσεις όπως οι Μαρίνες, το Καζίνο βελτιώνουν ριζικά το χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της χώρας. Στην επόμενη μέρα της Κύπρου, μεγάλη σημασία θα δώσουμε και σε νέα μεγάλα έργα που βελτιώνουν το φυσικό περιβάλλον και υποβοηθούν την υλοποίηση των σχεδιασμών μας στους τομείς της υγείας, παιδείας, ερευνάς, τεχνολογίας και καινοτομίας.

Η σύγχρονη και ψηφιακή Κύπρος

37. Συνταγματική Αναθεώρηση

Έφθασε η ώρα για μια ευρεία διακομματική συζήτηση, με τη στήριξη της ακαδημίας της χώρας, για να προχωρήσουμε σε μια ευρεία συνταγματική αναθεώρηση, με σκοπό, να εκσυγχρονίζει το Σύνταγμα για να ανταποκρίνεται στη νέα εποχή και να αναβαθμίζει τους συνταγματικούς ελέγχους και ισορροπίες, αλλά σε καμία περίπτωση να μην ανατρέπει τον δικονομικό χαρακτήρα του Συντάγματος, διασφαλίζοντας πλήρως τα δικαιώματα της Τουρκοκυπριακής κοινότητας σε αυτό. Η αξιοπιστία των θεσμών απαιτεί, πρώτα απ' όλα, τη θεσμική αναβάθμιση της ίδιας της Δημοκρατίας μας.

38. Αναδιοργάνωση του Κράτους

Το Κυπριακό κράτος, με εξαίρεση τις αλλαγές που έγιναν κατά την εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο και τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις που προώθησε η Κυβέρνηση Αναστασιάδη, παραμένει ουσιαστικά με τις ίδιες δομές από το 1960, που έχουν ως αποτέλεσμα τη διαρκή σύγκρουση αρμοδιοτήτων και την ανυπαρξία συγκεκριμένων αρμοδίων. Η δημιουργία υφυπουργείων κατέδειξε πόσο κρίσιμη είναι η συγκέντρωση συναφών αρμοδιοτήτων κάτω από συγκεκριμένους πολιτικούς υπευθύνους. Η Επόμενη Μέρα της Κύπρου απαιτεί να προχωρήσουμε στο επόμενο στάδιο. Σε ένα κράτος επιτελικό, ρυθμιστικό και αποτελεσματικό. Μέσα από πολύ σοβαρή μελέτη και με τη συμβολή κορυφαίων εξειδικευμένων οίκων και το καλό παράδειγμα ξένων κυβερνήσεων, για να προχωρήσουμε στη ριζική αναδιοργάνωση των δομών του κράτους, με τρόπο που αυτό να ανταποκρίνεται καλύτερα και αποτελεσματικότερα στις ανάγκες της χώρας και των πολιτών της, χωρίς συγκρούσεις και επικαλύψεις αρμοδιοτήτων που σήμερα έχουν ως αποτέλεσμα να έχουμε πληθώρα υπηρεσιών που έχουν ακριβώς την ίδια αρμοδιότητα.

39. Καταπολέμηση της πολυνομίας

Ο πολίτης μία και μόνο επαφή θα πρέπει να έχει με το κράτος για τον ίδιο σκοπό ή το ίδιο πιστοποιητικό. Θα το πετύχουμε, από τη μια ακτινογραφώντας όλες τις διαδικασίες και αφαιρώντας την επανάληψη και τη γραφειοκρατία και, από την άλλη, τροποποιώντας το σύνολο σχεδόν της νομοθεσίας, εργαζόμενοι στο πρότυπο της εναρμόνισης που πετύχαμε με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο κατά την ενταξιακή μας πορεία. Μια πρωτοβουλία απαραίτητη και για την βέλτιστη δυνατή ψηφιακή μετάβαση της πολιτείας.

40. Όλο το Κράτος στο κινητό του πολίτη

Μέσα από μία πύλη (gov.cy), με ένα κωδικό, μία ταυτότητα και την ηλεκτρονική υπογραφή, ο κάθε πολίτης και η κάθε επιχείρηση να διεκπεραιώνει κάθε επαφή που έχει να κάνει με το κράτος σε ελάχιστο χρόνο και με ελάχιστο κόστος. Όλες οι υφιστάμενες υπηρεσίες του κράτους συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και της ηλεκτρονικής υγείας, μέχρι το τέλος του 2025 θα έχουν πλήρως ψηφιοποιηθεί.

41. Υπερσύγχρονες Ψηφιακές Υποδομές

Για να μπορεί η χώρα να εξυπηρετεί ως κόμβος όλη την ευρύτερη περιοχή απαραίτητο είναι να διαθέτει τις απαιτούμενες ψηφιακές υποδομές. Έχει γίνει και γίνεται τεράστια δουλειά στη συνδεσιμότητα της χώρας προς τα έξω με τις υποθαλάσσιες συνδέσεις, αλλά και εντός με τις οπτικές ίνες και το δίκτυο 5G, ενώ έχουμε ήδη τα πρώτα data centers, με τον ιδιωτικό τομέα και τη Cyta ιδιαίτερα να προχωρούν δυναμικά προς την κατεύθυνση αυτή. Ταυτόχρονα, απαραίτητη είναι για τον ψηφιακό κόσμο η ενεργειακή ασφάλεια, που με σκληρή δουλειά σύντομα θα εξασφαλίσουμε.

42. Ένα δυναμικό Οικοσύστημα σε μια Ανταγωνιστική Ψηφιακή Οικονομία.

Για την ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, είναι εξαιρετικά σημαντική, αλλά όχι αρκετή η χρηματοδότηση της έναρξης της λειτουργίας καινοτόμων και νεοφυών επιχειρήσεων. Η στήριξη χρειάζεται να αναβαθμιστεί για να είναι πολυεπίπεδη, να έχει διάρκεια και να συνδράμει στην εκθετική τους ανάπτυξη. Κρισιμότητα ακόμη είναι η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και το σύγχρονο ταλέντο. Να εξελίξουμε τους ανθρώπους μας και να τους δώσουμε τα εφόδια για να αξιοποιήσουν τη νέα εποχή. Φέρνοντας μαζί το σχολείο, το πανεπιστήμιο, τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

43. Προσέλκυση Μεγάλων Εταιρειών Τεχνολογίας.

Χρειαζόμαστε μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας στην Κύπρο. Στη σημερινή εποχή, αυτή είναι δουλειά που πρέπει να αφορά, που πρέπει να ξεκινά από το ανώτατο αξίωμα, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η φυσική παρουσία μεγάλων εταιρειών σε μια χώρα λειτουργεί ως φυτώριο, ως επιταχυντής για το ψηφιακό της οικοσύστημα. Κάτι που μπορούμε να πετύχουμε και σε συνεργασία με χώρες όπως το Ισραήλ, η Ιρλανδία και η Ελλάδα.

44. Περιφερειακό Κέντρο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας

Η Κύπρος αναγνωρίζεται ως μια ανερχόμενη δύναμη στην περιοχή μας στους τομείς της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας. Τόσο τα Πανεπιστήμια, όσο και τα έξι Κέντρα Αριστείας που ήδη διαθέτουμε, αλλά και οι πρώτες μας νεοφυείς επιχειρήσεις έχουν ανοίξει νέους ορίζοντες στην έρευνα. Χρειαζόμαστε όμως να ενισχύσουμε τους δεσμούς μεταξύ των ερευνητικών δομών και των επιχειρήσεων, στοχεύοντας στην εμπορικοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, σε επενδύσεις όχι μόνο από τον δημόσιο αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και να ανοίξουμε την πρόσβαση στις ερευνητικές υποδομές σε όλο το οικοσύστημα. Για το σκοπό αυτό χρειάζεται η δημιουργία του Γραφείου Μεταφοράς Γνώσης. Με την εξειδίκευση της έρευνας σε συγκεκριμένους τομείς, όπως είναι η υγεία, το περιβάλλον και η πράσινη μετάβαση, θα πετύχουμε να εξελίξουμε το ταλέντο των ανθρώπων μας και να προσελκύσουμε υψηλής ποιότητας ερευνητές από το εξωτερικό.

Μετατρέποντας έτσι τη χώρα σε ένα περιφερειακό κέντρο έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας.

Η πράσινη Κύπρος

45. Έξυπνες Πόλεις

Η Επόμενη Μέρα της Κύπρου απαιτεί όλες οι πόλεις της Κύπρου να μετατραπούν σε έξυπνες πόλεις (smart cities), κάτω από μία ενιαία πλατφόρμα για να εξυπηρετούν το σύνολο των Κυπρίων πολιτών. Κάτι που είναι εφικτό σε πολύ σύντομο χρόνο. Μέσα από ένα εξειδικευμένο σχεδιασμό που, με τη χρήση της τεχνολογίας, θα μπορούμε να πετύχουμε καλύτερες υπηρεσίες στον πολίτη, καλύτερη διαχείριση των πόρων, καλύτερη ποιότητα ζωής και πολλαπλές θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

46. Έξυπνες Μεταφορές

Η Κύπρος, με το μέγεθός της, μπορεί να αποτελέσει πρότυπο χρήσης οχημάτων που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον. Ξεκινώντας από την αντικατάσταση του ιδιωτικού και δημόσιου μας στόλου. Αυτό όμως δεν είναι αρκετό. Θα εμπλουτίσουμε τα κίνητρα για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων, που θα συνοδεύονται από τη χρήση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών και αποθήκευσης ενέργειας. Οι κλιματικά ουδέτερες ιδιωτικές και δημόσιες υποδομές για την ηλεκτροκίνηση μπορεί να είναι ακόμη πιο σημαντικές από το όχημα το ίδιο. Θα επικεντρωθούμε στη χρήση τεχνολογιών – όπως η υγραεριοκίνηση, η ηλεκτροκίνηση ή η κίνηση με υδρογόνο – στις δημόσιες μεταφορές. Συνεχίζουμε να δημιουργούμε υποδομές και να ενθαρρύνουμε με ακόμη πιο γενναία κίνητρα την αγορά και χρήση του ποδηλάτου στη διακίνησή μας.

47. Η Νέα Γενιά της Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης

Τα προγράμματα «Πληρώνω όσο Πετώ» και «Διαχωρίζω και Κερδίζω» έχουν εφαρμοστεί πιλοτικά με επιτυχία και πρέπει να επεκταθούν σε όλη την επικράτεια. Νέος στόχος μας είναι να προχωρήσουμε επιβάλλοντας την υποχρεωτική και ανταποδοτική ανακύκλωση συσκευασιών. Κάθε συσκευασία, κάθε δοχείο που πωλείται στο λιανικό εμπόριο έχει αξία. Αυτή η αξία θα πρέπει να χρεώνεται ξεχωριστά και να επιστρέφεται στο ακέραιο με την επιστροφή της άδειας συσκευασίας, αφού αυτή χρησιμοποιηθεί. Επιτυγχάνοντας όχι μόνο την κυκλική οικονομία αλλά και την καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης.

48. Η Νέα Αγορά Ενέργειας

Η νέα αγορά ενέργειας αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πράσινης μετάβασης. Η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού, η ανεξαρτητοποίηση του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς, η ολοκλήρωση της πλωτής μονάδας αποϋγροποίησης στο Βασιλικό, η εγκατάσταση έξυπνων μετρητών ρεύματος σε όλα ανεξαρτήτως τα κτίρια και η ηλεκτρική διασύνδεση της χώρας μας μέσω καλωδίων με Ευρώπη, Ασία και Αφρική, είναι τα μεγάλα έργα που ήδη βρίσκονται σε τροχιά υλοποίησης. Το δίκτυο ηλεκτροδότησης και η σωστή και έξυπνη λειτουργία του, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της βιώσιμης ανάπτυξης και της κλιματικής ουδετερότητας. Με την ολοκλήρωσή και την αναβάθμισή του, αυτό θα μπορεί να εμπλουτιστεί με συστήματα αποθήκευσης ενέργειας που θα επιτρέπουν στις ανανεώσιμες πηγές να το τροφοδοτούν όλο το 24ωρο.

49. Αποκέντρωση της ενέργειας

Προχωρούμε στην επόμενη μέρα της ενέργειας με ένα γενναίο πλάνο εμπλουτισμένο με την εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλα τα δημόσια κτίρια, σχολεία, νοσοκομεία, υπουργεία, αλλά και κίνητρα για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε κάθε κτίριο. Σε συνδυασμό με την επέκταση των προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων και την ενθάρρυνση της εγκατάστασης συστημάτων αποθήκευσης, θα πετύχουμε τη μείωση της κατανάλωσης μαζί με την αυτοπαραγωγή. Ήδη το ποσοστό δυνατότητας αυτοπαραγωγής αυξήθηκε στο 100%. Στόχος μας είναι, μόλις το δίκτυο διανομής αναβαθμιστεί, η δυνατότητα αυτοπαραγωγής να ανέβει στο 125%, προκειμένου το κάθε νοικοκυριό να μπορεί να έχει και έσοδα, χωρίς φορολογική επιβάρυνση, από την παραγωγή ρεύματος με ανανεώσιμες πηγές, περνώντας από το Net Metering στο Net Billing. Ένας σχεδιασμό που σταδιακά μπορεί να επεκταθεί στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, τη γεωργία και τη βιομηχανία του τόπου.

50. Η Πράσινη Μετάβαση του Κράτους, της Οικονομίας και των Επιχειρήσεων

Η πράσινη μετάβαση απαιτεί κεντρικό σχεδιασμό, κεντρικές πολιτικές κινήτρων, ολοκληρωμένα κανονιστικά πλαίσια και συστήματα πιστοποίησης. Οι παράμετροι που πρέπει να συνυπολογίζονται είναι χιλιάδες. Γι' αυτό και απαιτείται Κεντρικός Φορέας Πράσινης Μετάβασης, μέσα από την αναβάθμιση της Υπηρεσίας Ενέργειας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας προκειμένου να μετεξελιχθεί σε Υπηρεσία Πράσινης Μετάβασης, αλλά και να προσφέρει υπηρεσίες μονοθυριδικής ψηφιακής εξυπηρέτησης για έργα που αναβαθμίζουν την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Η Κύπρος της ποιότητας ζωής

51. Η Νέα Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τη σημαντικότερη βελτίωση στην καθημερινότητα του πολίτη θα φέρει η πιστή εφαρμογή της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον Ιούνιο του 2024. Με τη γενική αναδιοργάνωση του θεσμού, τη συμπλεγματοποίηση και τον εξορθολογισμό, επιτυγχάνουμε την ενίσχυση της τοπικής διακυβέρνησης και την παροχή καλύτερων και περισσότερων υπηρεσιών. Για την έγκαιρη και αποτελεσματική μετάβαση στη νέα πραγματικότητα δημιουργήσαμε τα Συμβούλια Διαχείρισης Υποθέσεων τα οποία και ενισχύουμε με ειδικούς συμβούλους από το εξωτερικό. Μετά την εφαρμογή του θεσμού, στόχος μας είναι να εξετάσουμε την επέκταση του για να συμπεριλάβει και τις κοινότητες.

52. Αστικό Περιβάλλον - Πράσινες Πόλεις

Πρωθήσαμε την υλοποίηση εκατοντάδων έργων σε κάθε γωνιά της Κύπρου, για να δημιουργήσουμε νέους χώρους πράσινου, σύγχρονα πάρκα και πλατείες, να αναβαθμίσουμε και να αναπαλαιώσουμε τα Κέντρα Δήμων και Κοινοτήτων. Στόχος μας, η περαιτέρω συνέχιση και ενδυνάμωση αυτής της αναπτυξιακής πολιτικής. Προχωρούμε με μεγαλύτερη ένταση την επέκταση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και θα προχωρήσουμε σε πρωτοβουλίες όπως τους υποχρεωτικούς χώρους στάθμευσης ποδηλάτων σε κάθε νέο κτίριο. Στην επόμενη μέρα της Κύπρου θα θεσμοθετηθεί το πιστοποιητικό καταλληλότητας και η υποχρεωτική συντήρηση κτηρίων, ενώ μέσα από τη νομοθεσία για τα κοινόχρηστα που έχουμε ετοιμάσει, θα συγκεκριμενοποιηθούν οι υποχρεώσεις ιδιοκτητών και ενοικιαστών, επιλύοντας σωρεία προβλημάτων στη διαχείριση, συντήρηση και λειτουργία των κοινόκτητων οικοδομών.

53. Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών

Βιώσιμη Ανάπτυξη δεν νοείται χωρίς ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Τροόδου και των άλλων Ορεινών Περιοχών. Με την Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη του Τροόδου, τη δημιουργία του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και μεγάλη σειρά μέτρων και πολιτικών έχουμε πετύχει να αντιστρέψουμε την προηγούμενη αρνητική πραγματικότητα, δημιουργώντας νέες προοπτικές και ανάπτυξη στα ορεινά μας. Ενέργειες που συνδυάζονται με μια μεγάλη σειρά έργων, όπως οι κύριες οδικές αρτηρίες από τη Λεμεσό προς τον Σαϊττά, τον δρόμο του Αστρομερίτη, τον περιφερειακό της Λευκωσίας, αλλά και την ενίσχυση του Νοσοκομείου Κυπερούνας. Στόχος μας η συνέχιση και ενίσχυση των γενναίων πολιτικών και των κινήτρων για στέγαση στις ορεινές περιοχές αλλά και τη δημιουργία συνθηκών που δίνουν ίσες ευκαιρίες στην παιδεία και την υγεία και παρέχουν ικανοποιητικές υπηρεσίες και υποδομές που βελτιώνουν τις συνθήκες ζωής. Συνεχίζουμε πιο έντονα την ενθάρρυνση του Αγροτουρισμού, της Οινοποίησης, της Βιοτεχνίας, της Γεωργίας και της Κτηνοτροφίας και την κατοχύρωση παραδοσιακών προϊόντων. Προχωράμε στην αποτελεσματική θεσμοθέτηση της οικοτεχνίας και ακόμη πιο καινοτόμες πρωτοβουλίες όπως αυτή του επισκέψιμου αγροκτήματος.

54. Φυσικό Περιβάλλον

Η προστασία της βιοποικιλότητας, η μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στη δημόσια υγεία και τα οικοσυστήματα, η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, και η γνήσια επιδίωξη των στόχων της συμφωνίας του Παρισιού και της Πράσινης Συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στοχεύουν στον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, αποτελούν για μας ύψιστη προτεραιότητα. Συμμεριζόμαστε ακόμη το στόχο της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% μέχρι το 2030, κάτι που στοχεύουμε να πετύχουμε μέσα από τις πολιτικές της πράσινης μετάβασης που αγγίζουν όλες σχεδόν τις δραστηριότητες της χώρας, των επιχειρήσεων και των πολιτών. Εστιάζουμε ιδιαίτερα στην σωστή προστασία και διατήρηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, καθώς και όλων των δασικών περιοχών, ενώ εργαζόμαστε εντατικά για την πρόληψη και έγκαιρη αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών. Προσμετρούμε πλέον στη χάραξη των πολιτικών μας ότι καμία οικονομία δε θα είναι ανταγωνιστική, αν δεν είναι πράσινη και δε σέβεται το περιβάλλον. Ούτε η Ευρωπαϊκή, ούτε η Κυπριακή.

55. Υδάτινοι Πόροι

Τεράστια σημασία δίνουμε στη διαχείριση των υδάτινων πόρων καθώς και στη συνεχή αναβάθμιση των δυνατοτήτων ύδρευσης και άρδευσης με τρόπο που θα αναβαθμίζεται η ποιότητα του νερού και η ασφάλεια παροχής του. Στην επόμενη μέρα της Κύπρου προχωρούμε στην εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης του νερού που θα μας επιτρέψουν την κοινή τιμολόγηση σε όλη την Κύπρο για το νερό είτε της ύδρευσης, είτε της άρδευσης. Αναβαθμίζουμε την ποιότητα του ανακυκλωμένου νερού και τις μονάδες επεξεργασίας του και προχωρούμε στην αντικατάσταση μεγάλων αλλά πεπαλαιωμένων αγωγών νερού με κορυφαίο τον αγωγό Χοιροκοιτίας – Αμμοχώστου. Ταυτόχρονα, συνεχίζουμε την κατασκευή και αναβάθμιση των αντιπλημμυρικών έργων για να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε και τις νέες προκλήσεις της κλιματικής κρίσης.

56. Πολιτική Προστασία - Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών

Οι ολοένα αυξανόμενες προκλήσεις, συνέπεια και της κλιματικής αλλαγής, δημιουργούν νέες και επιτακτικές ανάγκες στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Πρώτα, τη μεγάλη αναβάθμιση των δυνατοτήτων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, του Τμήματος Δασών και της Πολιτικής Άμυνας, κατά δεύτερο, την οριστική λύση σε θέματα ευθύνης διαχείρισης και συντονισμού στην προετοιμασία αντιμετώπισης και τη διαχείριση φυσικών καταστροφών και τρίτο, στη διασφάλιση της λειτουργίας των κρίσιμων υποδομών της χώρας σε κρίσεις. Προχωρούμε ακόμη στην ανάπτυξη σύγχρονων συστημάτων προειδοποίησης για επείγουσες καταστάσεις.

57. Ευρωπαϊκή Βάση Πυρόσβεσης και Κέντρο Εκκένωσης

Μεγάλη σημασία δίνουμε στην Ευρωπαϊκή και Περιφερειακή συνεργασία για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Ήδη διαθέτουμε ισχυρές με τις γειτονικές χώρες και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα RescEU. Στην επόμενη μέρα της χώρας, στόχος μας είναι η Κύπρος να καταστεί Ευρωπαϊκή Βάση Πυρόσβεσης και Κέντρο Εκκένωσης για όλη την περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, διαθέτοντας όλες τις αναγκαίες υποδομές και τον εξοπλισμό.

58. Ασφάλεια του Πολίτη

Οι πολίτες δικαιούνται να γνωρίζουν και να αισθάνονται ότι ο νόμος και η δικαιοσύνη τους προστατεύει. Να νοιώθουν ασφάλεια στην καθημερινή τους δραστηριότητα. Γι' αυτό και, στη βάση ειδικών μελετών, εντατικοποιούμε την προσπάθεια εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης της Αστυνομίας, τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού της, τον εξοπλισμό της με σύγχρονα μέσα και την ενδυνάμωση των καναλιών επικοινωνίας με τον πολίτη.

59. Πολιτισμός

Η δημιουργία του Υφυπουργείου Πολιτισμού και η συγκέντρωση σε αυτό όλων των πολιτικών, πόρων και υπηρεσιών - μεταξύ των οποίων και το Τμήμα Αρχαιοτήτων - σε ένα φορέα, καθώς και η προηγούμενη θεσμοθέτηση της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, που είναι πλέον το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα του τόπου, δημιουργούν ένα πρωτόγνωρο περιβάλλον που ευνοεί την πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη του τόπου με όλες τις θετικές επιδράσεις που αυτό επιφέρει επιπλέον στην παιδεία, τον τουρισμό, την οικονομία, αλλά και την προβολή της Κύπρου διεθνώς. Προτεραιότητα μας είναι, μετά και τη δημιουργία μητρώου καλλιτεχνών, η θεσμοθέτηση του καθεστώτος του δημιουργού, του καλλιτέχνη, των δημιουργικών επαγγελματιών και η ενίσχυση των κινήτρων που ενθαρρύνουν την πολιτιστική δημιουργία. Ταυτόχρονα, εντείνουμε την προσπάθεια αναβάθμισης των πολιτιστικών μας υποδομών με κορωνίδα τη δημιουργία του Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου στη Λευκωσία.

60. Αθλητισμός

Ο αθλητισμός οδηγεί σε μια καλύτερη και πιο υγιή κοινωνία. Γι' αυτό και στόχος μας είναι να συνεχίσουμε εντατικά την προσπάθεια ενίσχυσής του μέσα από τη συνεχή αναβάθμιση όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων αλλά και τη δημιουργία νέων, όπως το νέο γήπεδο στη Λεμεσό, καθώς και με εντατικοποίηση της προσπάθειας για αύξηση της αθλητικής δραστηριότητας όλου του πληθυσμού. Η νέα Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό σε συνδυασμό με την ανάγκη ενοποίησης της αθλητικής νομοθεσίας μπορεί να μας οδηγήσει στον εκσυγχρονισμό και τη διαμόρφωση μιας νέας αθλητικής πραγματικότητας, πλήρως εναρμονισμένη με την Ευρωπαϊκή. Την ίδια ώρα ενισχύουμε τα προγράμματα αναπτυξιακού αθλητισμού επιτυγχάνοντας τη συνεχώς αυξανόμενη εμπλοκή μαθητών στον αγωνιστικό αθλητισμό, αυξάνουμε την επιχορήγηση αθλητών, σωματείων και ακαδημιών και προωθούμε το νέο σχέδιο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αθλητών Υψηλής Επίδοσης.

Έχουμε δημιουργήσει νέους θεσμούς για την καλή διακυβέρνηση των ομοσπονδιών, διασυνδέοντάς την με τις δυνατότητες επιχορήγησης τους. Εντείνουμε την προσπάθεια εξυγίανσης του αθλητισμού μέσα από την Επιτροπή Δεοντολογίας και Προστασίας του Αθλητισμού και την καταπολέμηση τόσο του ντόπινγκ όσο και του φαινομένου της βίας στους αθλητικούς χώρους.

61. Άσκηση και Διατροφή

Με την παιδική παχυσαρκία να εξακολουθεί να αποτελεί ένα πολύ μεγάλο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία στην Κύπρο, στην επόμενη μέρα χρειαζόμαστε μια πιο εντατική προσπάθεια για την προώθηση της άσκησης και της σωστής διατροφής, τόσο στα σχολεία όσο και ευρύτερα στην κοινωνία. Για το σκοπό αυτό δημιουργούμε την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, για να ασχολείται και να προωθεί θέματα που αφορούν την υγιεινή διατροφή, την άσκηση, την υγιή γήρανση, την αποφυγή εξαρτησιογόνων ουσιών, τη μείωση της παιδικής παχυσαρκίας, και γενικά την πιο υγιεινή ζωή.

62. Αντιμετώπιση Εξαρτησιογόνων Ουσιών

Η χρήση και διάδοση των ναρκωτικών εξακολουθεί να είναι μεγάλη απειλή, κυρίως για τη νεολαία μας. Γι' αυτό και στηρίζουμε έμπρακτα τις προσπάθειες της Αρχής Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων προκειμένου να έχουν οι νέοι μας αλλά και όλοι οι πολίτες της Κύπρου πρόσβαση σε επιστημονικά στελεχωμένες και τεκμηριωμένες υπηρεσίες πρόληψης, θεραπείας, μείωσης της βλάβης και κοινωνικής υποστήριξης. Κυρίως όμως χρειάζεται να δοθεί περισσότερη έμφαση στην πρόληψη, καθώς και πρωτοβουλίες που ενισχύουν την αυτοεκτίμηση και την υγιή δραστηριοποίηση των νέων μας, θωρακίζοντας τους αποτελεσματικά από κάθε μορφής εξάρτηση.

63. Οδική Ασφάλεια

Στρατηγικός μας στόχος είναι η μείωση των οδικών θανάτων και τραυματισμών κατά 50% μέχρι το 2030, μέσα από σειρά δράσεων και πολιτικών που αφορούν τη νομοθεσία, την εκπαίδευση και την εξέταση των υποψήφιων οδηγών, την ασφάλεια των οδικών υποδομών και των οχημάτων και την ενημέρωση του κοινού. Επιμένουμε σε νομοθετικές αλλαγές του νόμου για την Άδεια Οδήγησης, τη ρύθμιση της διακίνησης των Συσκευών Προσωπικής Κινητικότητας και σε συνεργασία με το Συμβούλιο Οδικής Ασφάλειας προωθούμε σειρά δράσεων, όπως σχέδιο κινήτρων για αγορά προστατευτικού εξοπλισμού.

64. Ευημερία των Ζώων

Τα τελευταία χρόνια έχουμε θεσπίσει ένα πολύ ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία και την ευημερία των ζώων, ενισχύσαμε σημαντικά τα προγράμματα στείρωσης αδέσποτων ζώων και δημιουργήσαμε την αστυνομία ζώων. Με τη πρόσφατη σύσταση της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής για την Ευημερία των Ζώων και των αντίστοιχων Επαρχιακών Επιτροπών, φέρνουμε μαζί τις κρατικές υπηρεσίες, την τοπική αυτοδιοίκηση και τις σχετικές φιλοζωικές και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, δημιουργώντας ένα εντελώς νέο πλαίσιο εξασφάλισης της προστασίας και ευημερίας τους. Στην επόμενη μέρα, πρόθεσή μας είναι η θεσμοθέτηση του Επιτρόπου Προστασίας Ζώων Συντροφιάς.

Η Κύπρος της αλληλεγγύης

65. Στήριξη κάθε οικογένειας και κάθε παιδιού

Είμαστε αποφασισμένοι να στηρίξουμε τη σύγχρονη οικογένεια. Τους γονείς που είναι σε δίλημμα για το αν αντέχουν οικονομικά να έχουν δεύτερο και τρίτο παιδί. Με εφάπαξ ποσό που θα καταβάλλεται την ημέρα της έκδοσης του πιστοποιητικού γεννήσεως, αλλά και συνεχή οικονομική στήριξη με επιδότηση των διδάκτρων και της σίτισης σε βρεφονηπιοκομικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία μέχρι να πάει το παιδί στην προδημοτική εκπαίδευση. Με το συνολικό ποσό να αυξάνεται για κάθε επιπλέον παιδί, για να βοηθήσουμε τις οικογένειες να αποκτήσουν δεύτερο, τρίτο ή και περισσότερα παιδιά. Μια πολιτική που θα καλύπτει τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού και θα συνδράμει παράλληλα στην καταπολέμηση της υπογεννητικότητας.

66. Βρεφονηπιακοί Σταθμοί στους χώρους εργασίας

Στην επόμενη μέρα της Κύπρου χρειάζονται βρεφονηπιακοί σταθμοί με διευρυμένο ωράριο εντός ή πολύ κοντά στους χώρους εργασίας. Κάτι το οποίο θα ενθαρρύνουμε θεσπίζοντας κίνητρα, αλλά και υποχρεωτικότητα όπου υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση εργαζομένων. Ταυτόχρονα σχεδιάζουμε την επιδότηση της δημιουργίας βρεφονηπιακών σταθμών και πολυδύναμων κέντρων από την τοπική αυτοδιοίκηση. Θέλουμε να μπορεί η εργαζόμενη μητέρα και ο εργαζόμενος πατέρας να εργάζονται απρόσκοπτα, να διευκολύνονται, και να αποδίδουν, χωρίς τη φυσιολογική γονική έγνοια ενός βρέφους ή νηπίου που βρίσκεται πολύ μακριά από αυτούς.

67. Γονική Άδεια – Ευέλικτη Εργασία

Έχουμε πετύχει την επέκταση της άδειας μητρότητας και την εισαγωγή της άδειας πατρότητας, για να βοηθήσουμε τη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή αλλά και τη διευκόλυνση της εμπλοκής του πατέρα στην ανατροφή του παιδιού. Στην επόμενη μέρα της Κύπρου αυτές τις πολιτικές θέλουμε να τις ενισχύσουμε και επεκτείνουμε ακόμη περισσότερο. Θέλουμε να εξασφαλίσουμε ότι σταδιακά οι διευκολύνσεις θα συγκλίνουν και για τους δύο γονείς, καθώς και ότι θα εφαρμόζονται και σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τον κλασικό γάμο ή το σύμφωνο συμβίωσης. Επιπλέον στοχεύουμε στην επέκταση της κατοχύρωσης ευέλικτων μορφών εργασίας, όπως αυτή ενισχύθηκε λόγω της πανδημίας, για να καλύπτει την εργασία από το σπίτι και τα ευέλικτα ωράρια, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν παιδιά προσχολικής ηλικίας.

68. Προσιτή Στέγη

Στην επόμενη μέρα της Κύπρου τεράστια έμφαση δίνουμε στην προσιτή κατοικία και το προσιτό ενοίκιο. Η Κυβέρνηση Αναστασιάδη έχει προχωρήσει σε μια γενναία ενίσχυση της στεγαστικής πολιτικής σε εκτοπισθέντες ή μη, πολλαπλασιάζοντας την κρατική συνεισφορά και διευρύνοντας κατά πολύ το φάσμα των δικαιούχων για να καλύπτουν όχι μόνο τα χαμηλά αλλά και τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα.

Έχουν εισαχθεί πολύ επιτυχημένα σχέδια όπως το Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών, Ακριτικών και Μειονεκτικών Περιοχών και το Σχέδιο Αναζωογόνησης Συγκεκριμένων Περιοχών Υπαίθρου, τα οποία επιθυμούμε να ενδυναμώσουμε, συνδράμοντας παράλληλα στην καταπολέμηση της αστυφιλίας και την αναζωογόνηση της υπαίθρου. Σχέδια τα οποία, με μειωμένη βέβαια χορηγία, θα πρέπει να επεκταθούν και στις αστικές περιοχές. Έχει ήδη προβλεφθεί η παραχώρηση του 15% των κρατικών εσόδων από τη χρήση του καζίνο να παραχωρείται απευθείας σε στεγαστικά προγράμματα. Στόχος μας να προχωρήσουμε στην αξιοποίηση της παραχώρησης επιπλέον ορόφων ή συντελεστή για αναπτύξεις, για να συνδράμει στην πολιτική προσιτής κατοικίας και ενοικίου.

Η προσιτή κατοικία, ειδικά στα νέα ζευγάρια, αποτελεί κυρίαρχη μας προτεραιότητα και σκοπός μας είναι να ενισχυθούν και να διευρυνθούν όλα τα σχετικά προγράμματα και επιδοτήσεις που διευκολύνουν τη δυνατότητα της στέγασης. Επιμένουμε στην ανάγκη ριζικής μεταρρύθμισης της πολιτικής για τη στέγαση, με την ενοποίηση όλων των σχετικών κρατικών δομών και υπηρεσιών κάτω από ένα φορέα, που θα αποτελεί μετεξέλιξη του Κυπριακού Οργανισμού Ανάπτυξης Γης. Η παραγωγή κοινωνικής στέγης και στέγης με προσιτό ενοίκιο θα επιταχυνθεί και θα γίνει πιο αποτελεσματική με συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα για τη δημιουργία σύγχρονων μεικτών περιοχών κοινωνικής και κανονικής στέγης που θα ανταποκρίνονται σε όλες τις σημερινές κοινωνικές, περιβαλλοντικές και τεχνολογικές απαιτήσεις. Έτσι, με την παραχώρηση κρατικής γης ή και επιπρόσθετου συντελεστή δόμησης θα μπορούμε να προσφέρουμε με ταχύτητα και χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση στα δημόσια οικονομικά ιδιόκτητη στέγη σε εκτοπισμένους που δεν έχουν τίτλο ιδιοκτησίας, κοινωνικά ασθενέστερους και δικαιούχα νεαρά ζευγάρια. Επιπλέον αποτέλεσμα μιας τέτοιας πολιτικής θα είναι, μέσα από την αύξηση της προσφοράς, η συγκράτηση των τιμών ακινήτων και των ενοικίων.

69. Δίκτυο Στήριξης της Οικογένειας

Πέραν της πιο ανεπτυγμένης οικογενειακής πολιτικής αλλά και του Εθνικού Φορέα Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής, η επόμενη μέρα της Κύπρου απαιτεί ένα αξιόπιστο Δίκτυο Στήριξης της Οικογένειας με τη συνεργασία όλων των ειδικών, που να αποσκοπεί στην πολύπλευρη παροχή επιστημονικής, ψυχολογικής, κοινωνικής αλλά και οικονομικής συνδρομής όπου απαιτείται, σε οικογένειες των οποίων η έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων θα αποτρέψει την διολίσθηση σε καταστάσεις δυσάρεστες και θα πετύχει να κρατηθούν πιο ενωμένες και πιο συνεκτικές.

70. Οικογενειακό Δίκαιο

Η ευρεία μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου θέτει το παιδί στο επίκεντρο, εισάγει το θεσμό του διαμεσολαβητή και το συναινετικό διαζύγιο, αποτρέπει τη γονική αποξένωση και προβλέπει τη συνεπιμέλεια. Μετατρέπει το Οικογενειακό Δικαστήριο από τριμελές σε μονομελές για να πετύχει μεγάλη επιτάχυνση στη διεκπεραίωση όλων των υποθέσεων μιας οικογένειας. Η εφαρμογή του νέου οικογενειακού δικαίου θα καταπολεμήσει τη διαίωνηση αντιπαραθέσεων μεταξύ ζευγαριών και θα πετύχει την καλύτερη προστασία και φροντίδα των παιδιών, δημιουργώντας μια πολύ πιο υγιή πραγματικότητα στην αντιμετώπιση του χωρισμού ενός ζευγαριού.

71. Κοινωνικός Λειτουργός της Γειτονιάς

Στο πλαίσιο της ανάγκης να είναι το κράτος όσο το δυνατόν εγγύτερα στον πολίτη σε ένα καθεστώς σεβασμού και εμπιστοσύνης και για να μπορεί να γίνεται έγκαιρα, έγκυρα και αποτελεσματικά η επισήμανση κοινωνικών ζητημάτων που χρίζουν παρέμβασης, επείγει η εφαρμογή του θεσμού του κοινωνικού λειτουργού της γειτονιάς. Ο ίδιος λειτουργός θα δραστηριοποιείται επί σταθερής βάσης σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές και σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, εθελοντικές οργανώσεις και θεσμούς, αλλά και τον ιδιωτικό τομέα θα ενεργεί ως το πρώτο σημείο επαφής και ανάληψης παρέμβασης.

72. Ψηφιοποίηση, Απλοποίηση και Ενοποίηση όλων των Επιδομάτων

Κανένα επίδομα, κανένα βοήθημα που παρέχει το κράτος δεν πρέπει να καθυστερεί πάνω από ένα μήνα από την ημερομηνία της αίτησης. Έτσι είναι που θα αντιμετωπίσουμε οριστικά τη μεγαλύτερη στρέβλωση να έχουμε μια αποτελεσματική κοινωνική πολιτική η οποία όμως να καθυστερεί πολλούς μήνες ένεκα της αδιανόητης γραφειοκρατίας. Στην επόμενη μέρα της Κύπρου, όλα τα επιδόματα θα απλοποιηθούν και θα ενοποιηθούν, θα είναι ξεκάθαρα στον πολίτη και θα διεκπεραιώνονται από ένα και μόνο ηλεκτρονικό σημείο επαφής του πολίτη με το κράτος. Ο συνδυασμός της αποτελεσματικής αλλά και έγκαιρης παροχής της κοινωνικής πρόνοιας εξασφαλίζει την αξιοπρεπή διαβίωση του συνόλου του πληθυσμού και ιδιαίτερων των συμπολιτών μας που έχουν ανάγκη.

73. Εξέλιξη του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα αποτελεί σε όλη την Ευρώπη πρότυπο εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής. Στόχος μας η περαιτέρω εξέλιξη του θεσμού του ΕΕΕ για να παρέχει αποτελεσματικά, σε όσους έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν, την κατάρτιση, τις ευκαιρίες απασχόλησης και προγράμματα κοινωφελούς εργασίας, καθώς και να μην επιτρέπει κατάχρηση του συστήματος και αργομισθία. Από την άλλη, για τα άτομα τα οποία λόγω ηλικίας ή αδυναμίας δεν έχουν πρόσβαση στην εργασία, το κράτος οφείλει να αναβαθμίζει διαρκώς τα οικονομικά και άλλα μέσα και τις υπηρεσίες που τους παρέχει, για να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και την καθημερινότητά τους.

74. Προτεραιότητα η επανένταξη στην κοινωνία και την αγορά εργασίας

Υπάρχουν συμπολίτες μας που είτε δεν είναι νέοι και είναι μακροχρόνια άνεργοι, πάσχουν από χρόνιες παθήσεις ή μια σειρά λόγων τους έχουν κρατήσει εκτός της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας. Εκεί το κράτος μπορεί και πρέπει, με διευρυμένες πρωτοβουλίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και κοινωνικές παρεμβάσεις όπου χρειάζεται, να τους εφοδιάσει κατάλληλα για να επανενταχθούν είτε πλήρως είτε μερικώς. Κανένας συμπολίτης μας δε θέλει να εξαρτάται από το κράτος. Αυτό που χρειάζεται είναι την στήριξη και τη συνδρομή για να προχωρήσει μπροστά.

75. Μεταρρύθμιση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος

Η προεργασία για τη μεταρρύθμιση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος έχει ήδη γίνει. Στόχος μας είναι να ενοποιήσουμε τις συντάξεις και να εκμηδενίσουμε τον κίνδυνο φτώχειας των συνταξιούχων. Θα πετύχουμε έτσι την αλληλεγγύη και δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών και

θα διασφαλίσουμε τη διατήρηση του βιοτικού επιπέδου μετά την αφυπηρέτηση μέσα από ένα επαρκές συνταξιοδοτικό εισοδήματος. Έχουμε εισαγάγει την ελάχιστη εγγυημένη σύνταξη προκειμένου το εισόδημα κανενός συνταξιούχου να μην είναι κάτω από το όριο της φτώχειας, πολιτική που έχουμε στόχο να συνεχίσουμε. Ήρθε επίσης η ώρα να κατηγοριοποιηθούν χωριστά τα βαριά επαγγέλματα και, κατόπιν σοβαρής αναλογιστικής μελέτης, να αναθεωρηθεί η αποκοπή του 12% σε όσους αφυπηρετούν στα 63, με τρόπο που η επιβάρυνση να μειώνεται κλιμακωτά από τη μια και από την άλλη να διασυνδεθεί με τα χρόνια εισφορών και το είδος εργασίας.

76. Δραστήρια Γήρανση

Στο πλαίσιο ακριβώς της συνεργασίας μας με τον Τρίτο Τομέα αλλά και της μεγάλης σημασίας που δίνουμε προκειμένου να έρχονται σε επαφή ο ενθουσιασμός και το πάθος των νέων μας με την εμπειρία και της γνώσεις των ηλικιωμένων μας, θέλουμε ακριβώς να ενισχύσουμε σημαντικά τις πρωτοβουλίες που φέρνουν μαζί τις διάφορες γενιές. Θέλουμε τους πρεσβύτερους μας να είναι κοινωνικά δραστήριοι όταν το επιθυμούν. Τόσο με δραστηριότητες μεταξύ τους όσο και με την καθιέρωση πρωτοβουλιών που έχουν να κάνουν με το σύνολο της κοινωνίας.

77. Δομές και διαβίωση για άτομα με Αναπηρίες και Χρόνιες Παθήσεις

Ήδη έχουμε τις πρώτες 11 δομές όπου τα άτομα με αναπηρίες, αυτισμό, ψυχικές και άλλες ειδικές ανάγκες μπορούν να ζουν σε συνθήκες υποστηριζόμενης διαβίωσης. Στόχος μας είναι να ολοκληρώσουμε αυτό το έργο για να καλύψουμε, σε συνεργασία πάντα με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, το σύνολο των αναγκών που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Μέσα και από τη θεσμοθέτηση νέων επαγγελματιών για την υποστήριξη τους όπως του Προσωπικού Βοηθού και του Συμβούλου. Πολιτική μας είναι να κάνουμε ότι είναι δυνατόν για την αποφυγή της ιδρυματοποίησης και του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων αυτών και η παροχή κάθε δυνατής στήριξης για να για να εργάζονται όταν μπορούν, αλλά και για να μην ανησυχούν οι γονείς τους για τη μελλοντική τους τύχη. Σε αυτό το πλαίσιο θα ενισχύσουμε ακόμη περισσότερο την πρόσβαση τους σε υπηρεσίες φροντίδας, εκπαίδευσης, επικοινωνίας, ψυχολογικής στήριξης, συνοδείας, αθλητισμού, ψυχαγωγίας και κοινωνικοποίησης.

78. Γενικό Σύστημα Υγείας

Το Γενικό Σύστημα Υγείας αποτελεί τη μεγαλύτερη κοινωνική κατάκτηση της σύγχρονης Κύπρου. Μια κατάκτηση που πρέπει να διαφυλάξουμε και να εξελίξουμε με τρόπο που, χωρίς να αλλάζουμε τη φιλοσοφία ή την αρχιτεκτονική του, να διασφαλίσουμε ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα έχουν στο επίκεντρο τον ασθενή, θα παρέχονται έγκαιρα και θα είναι υψηλού επιπέδου. Το ίδιο το σύστημα, που έδειξε μεγάλη ανθεκτικότητα στην πανδημία, θα πρέπει να εξασφαλίσουμε ότι θα είναι υγιές και οικονομικά βιώσιμο, σωστά εποπτευόμενο και δεν θα τυγχάνει εκμετάλλευσης. Σκοπός του ΓΕΣΥ είναι και πρέπει να παραμείνει η ισότιμη, καθολική πρόσβαση από όλο τον κόσμο, σε ποιοτική περίθαλψη και φροντίδα από τον ιατρό ή το νοσηλευτήριο της επιλογής του. Ραχοκοκαλιά του συστήματος είναι τα δημόσια νοσοκομεία που, για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στην αποστολή τους, θα πρέπει να ολοκληρώσουν πλήρως την οικονομική και διοικητική αυτονομία.

79. Ιατρικά Πρωτόκολλα και Πλήρης Ψηφιοποίηση της Υγείας

Δεν υπάρχει καλύτερος έλεγχος από αυτόν που προσφέρει η διαφάνεια και η τεχνολογία. Τα πρότυπα και πρωτόκολλα για τις ιατρικές πράξεις, με την ταυτόχρονη δημιουργία Μονάδας για την επίβλεψη και διατήρησή τους είναι ο τρόπος για να βελτιωθεί το ΓΕΣΥ. Σε συνδυασμό με την πλήρη ανάπτυξη του συστήματος e-health, του ηλεκτρονικού φακέλου υγείας και των ePrescription και eDispensing, θα δημιουργήσουμε συνθήκες χρηστής διοίκησης, ελέγχου αλλά και καλύτερης αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας.

80. Ποιοτικά κριτήρια στο ΓΕΣΥ και κίνητρα για κατάρτιση και αναβάθμιση

Το σύστημα αμοιβών που είναι διασυνδεδεμένο αποκλειστικά με τον όγκο των εγγεγραμμένων ασθενών έχει αποδειχθεί ανεπαρκές. Γι' αυτό και στις ιατρικές πράξεις και την αμοιβή τους θα πρέπει να εισαχθούν παράλληλα με τον όγκο και κριτήρια ποιότητας και παραγωγικότητας. Όπως και σχεδιάζουμε να δώσουμε ισχυρά κίνητρα για την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων και τη συνεχή κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας, για να βεβαιωθούμε ότι οι υπηρεσίες υγείας είναι ποιοτικές, ότι η ποιότητα βελτιώνεται και ότι οι προσφερόμενες υπηρεσίες είναι οι πιο σύγχρονες.

81. Πρόληψη, Υποδομές και Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο

Στην επόμενη μέρα της Κύπρου στοχεύουμε να δώσουμε ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη. Ταυτόχρονα, συνεχίζουμε να αναβαθμίζουμε τις υποδομές της δημόσιας υγείας με νέο ιατρικό εξοπλισμό, την αναγκαία εκτεταμένη αναβάθμιση του Μακάρειου Νοσοκομείου και των Νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου, την αναβάθμιση όλων των Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών και την ανέγερση του Νέου Νοσοκομείου Αθαλάσσης. Άμεσος στόχος μας είναι να βάλουμε τέλος στη στρέβλωση του να είμαστε η μόνη ευρωπαϊκή χώρα που διαθέτει πανεπιστημιακές Ιατρικές Σχολές σε δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά δε διαθέτει πανεπιστημιακό νοσοκομείο. Είμαστε αποφασισμένοι να ξεπεράσουμε όλα όσα εμποδίζουν σήμερα τη δημιουργία Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου στην Κύπρο.

82. Περιφερειακό Κέντρο Παροχής Υπηρεσιών Υγείας

Οι πολύ σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της υγείας σε συνδυασμό με την έρευνα και καινοτομία που η χώρα μας αναπτύσσει στον ίδιο τομέα, ενισχύουν την προσπάθειά μας για να καταστεί η Κύπρος ένα πολύ σημαντικό περιφερειακό κέντρο παροχής υπηρεσιών υγείας. Πέραν των υφιστάμενων υποδομών, τεράστια συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση θα έχει η ολοκλήρωση των δύο εμβληματικών έργων του κορυφαίου νοσοκομειακού οργανισμού του Ισραήλ Hadassah, του Ιατρικού Κέντρου στη Λεμεσό και του μεγάλου Νοσοκομειακού Πάρκου στη Λευκωσία. Παράλληλα, συνεχίζουμε να επενδύουμε στον Ιατρικό Τουρισμό με έμφαση στους τομείς της αποκατάστασης, της παρηγορητικής και ανακουφιστικής φροντίδας, της αιμοκάθαρσης, αλλά και του φωτοθεραπευτικού τουρισμού.

83. Ψυχική Υγεία και Κοινωνική Ευεξία

Στην επόμενη μέρα της Κύπρου, μεγάλη έμφαση θα δοθεί στο θέμα της ψυχικής υγείας, με τρόπο που δε θα επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση συμπτωμάτων συγκεκριμένων ατόμων, αλλά, θα λειτουργεί προληπτικά και ολιστικά με προγράμματα και στρατηγικές που θα απευθύνονται στο σύνολο της κοινωνίας. Το κυρίαρχο αυτό ζήτημα επισημαίνεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και αναδείχθηκε έντονα στην περίοδο της πανδημίας και της προηγούμενης οικονομικής κρίσης, όπου επιβαρύνθηκε σημαντικά η ψυχο-συναισθηματική κατάσταση της κοινωνίας. Η ψυχική υγεία και κοινωνική ευεξία έχουν να κάνουν με την ανθεκτικότητα των κοινωνιών, την παραγωγικότητα στην εργασία, την εκπαίδευση και την ευημερία του συνόλου της κοινωνίας, εργαζομένων, παιδιών και εφήβων, αλλά και των ηλικιωμένων μας. Οι παρεμβάσεις μας πρέπει να είναι σημαντικές και εμφανείς στις τοπικές κοινωνίες, τα σχολεία και τους χώρους εργασίας. Ο παράγοντας της ψυχικής υγείας θα πρέπει να προσμετράται στο σύνολο των πολιτικών μας και για το σκοπό αυτό θα ενισχύσουμε τις δομές και τις υπηρεσίες μας, δημιουργώντας και νέες όπου απαιτείται, για να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της αποστολής τους.

Η Κύπρος της γνώσης και της απασχόλησης

84. Αυτονομία στους Νέους μας

Αναγνωρίζουμε ότι οι αλλεπάλληλες κρίσεις των τελευταίων χρόνων στέρησαν από τη νέα γενιά πολλά και πολύ σημαντικά. Την υποχρέωση της πολιτείας να συνδράμει με όλους τους τρόπους για να είναι η νέα γενιά μια γενιά αυτόνομη. Οικονομικά αυτόνομη, στεγαστικά αυτόνομη, οικογενειακά αυτόνομη. Αυτό είναι που στοχεύει να εξασφαλίσει το σύνολο των πολιτικών μας. Τις ευκαιρίες να αξιοποιήσουν οι νέοι μας τα ταλέντα τους και να κάνουν πράξη τις ιδέες τους προς όφελος των ιδίων, αλλά και της προόδου της χώρας και της κοινωνίας. Σε μια χώρα αντάξια της εποχής αλλά και των προσδοκιών τους.

85. Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο

Η πιο σημαντική επένδυση που πρέπει να γίνει στην Κύπρο, δε μπορεί να είναι άλλη από αυτή στο ανθρώπινό μας κεφάλαιο. Θα σπάσουμε τα στεγανά και θα φέρουμε μαζί το σχολείο, το πανεπιστήμιο, τα ερευνητικά κέντρα, τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και να προχωρήσουμε από κοινού στην εφαρμογή ενός νέου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης σύγχρονης, ενιαίας, ολιστικής και ανθρώπινης, με έμφαση στην αριστεία, τη γνώση και τις δεξιότητες, διασυνδεδεμένη με τη σύγχρονη αγορά εργασίας.

Θα επενδύσουμε στη νέα μας γενιά, με τρόπο που θα μπορεί να αντιμετωπίσει της ανάγκες τις επόμενης και όχι της προηγούμενης ημέρας και να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στον ραγδαία εξελισσόμενο κόσμο της τεχνολογίας και της πράσινης μετάβασης. Πολύγλωσση, με δεξιότητες, με κρίση και εργαλεία ζωής, έτοιμη να δημιουργήσει και να διαπρέψει στη νέα εποχή. Με νέες κατευθύνσεις και προσανατολισμό που θα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το τεράστιο πρόβλημα της μεγάλης αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων που αναζητεί η αγορά εργασίας από αυτές που παρέχει το εκπαιδευτικό μας σύστημα.

86. Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση

Έχουν γίνει ουσιαστικές τομές τα τελευταία χρόνια που βελτίωσαν το επίπεδο παιδείας του τόπου. Ωστόσο, το εκπαιδευτικό μας σύστημα χρειάζεται μια εκτεταμένη αναδόμηση και μεταρρύθμιση προκειμένου να αξιοποιεί σωστά τις μεγάλες δυνατότητες των εκπαιδευτικών μας και να τροφοδοτεί με τις κατάλληλες δεξιότητες τους μαθητές μας. Ξεκινώντας από την αναθεώρηση και τον εκμοντερνισμό των αναλυτικών προγραμμάτων για να πετύχουμε την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και τη στροφή από τη διδασκαλία στη μάθηση και από την ύλη στο περιεχόμενο.

Προγραμματίζουμε την παροχή όλου του κατάλληλου εξοπλισμού και την πλήρη ψηφιοποίηση των σχολικών μονάδων και της ύλης, αλλά και την εκτεταμένη ενσωμάτωση στην εκπαίδευση των κομβικών και ψηφιακών δεξιοτήτων, της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Όλα τα σχολεία μας, τα οποία είναι ήδη συνδεδεμένα σε δίκτυα οπτικών ινών, θα πρέπει να διαθέτουν καλύτερες δυνατότητες εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης και να φροντίζουν ώστε κανένα παιδί να μη μένει πίσω.

Στόχος μας είναι η εισαγωγή ενός πιο λειτουργικού, και αποτελεσματικού σχεδίου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου, καθώς και τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό του τρόπου με τον οποίο αξιολογούνται οι μαθητές μας.

Προχωρούμε στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση από την ηλικία των 4 ετών που στα δημόσια εκπαιδευτήρια θα παρέχεται δωρεάν. Επιδιώκουμε την αναθεώρηση της νομοθεσίας για ολιστική μεταρρύθμιση της Ειδικής Εκπαίδευσης και την υιοθέτηση των αρχών της Ενιαίας Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης σε διαβούλευση με όλους τους επηρεαζόμενους. Ταυτόχρονα, στοχεύουμε στην καλύτερη υποδοχή παιδιών με μεταναστευτική και προσφυγική βιογραφία, μέσω της σωστής προπαρασκευαστικής και διαπολιτισμικής αγωγής και της ταχύρρυθμης περιόδου διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας.

87. Όλα τα Σχολεία Ολοήμερα, Σύγχρονα, Αυτόνομα και Πράσινα

Στην επόμενη μέρα, βασική προτεραιότητά μας είναι η μετεξέλιξη του θεσμού του ολοήμερου σχολείου και η επέκτασή του για να καλύψει το σύνολο της προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης προκειμένου κάθε μαθητής να μπορεί στο σχολικό περιβάλλον να καλλιεργεί περαιτέρω τις πολιτισμικές, τεχνολογικές, εκπαιδευτικές και συμμετοχικές δυνατότητες που είναι σχετικές με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα και ταλέντα, αλλά και να απελευθερώσουμε τους γονείς από την φροντίδα των παιδιών σε ώρες εργασίας. Υλοποιούμε ήδη ένα πρόγραμμα κτιριακής αναβάθμισης όλων των σχολείων, τα οποία στο σύνολό τους θα μετατραπούν σε πράσινα κτίρια, ενεργειακά αυτόνομα και πλήρως κλιματιζόμενα. Στόχος μας παραμένει η παροχή παιδαγωγικής και διοικητικής αυτονομίας στις σχολικές μονάδες για να πετύχουμε την αποτελεσματικότερη και πιο άμεση διαχείριση των ιδιαιτεροτήτων και αναγκών τους, τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και τη διασφάλιση της χρήστης διοίκησης.

88. Τεχνική Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατάρτιση

Κρίσιμη για την χώρα μας είναι η περαιτέρω προώθηση της τεχνικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης με τρόπο που να αυξάνει την ελκυστικότητα του θεσμού και να διασυνδέεται με τις πραγματικές σημερινές ανάγκες της αγοράς εργασίας με νέα προγράμματα αλλά και μέσω της ανάπτυξης της συνεργασίας με τις επιχειρήσεις. Γι' αυτό και θα συνεχίσουμε την πολιτική δημιουργίας νέων και αναβάθμισης των υφιστάμενων Σχολείων Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και καθολικής εφαρμογής του Σχέδιου Επαγγελματικής Μάθησης. Στοχεύουμε στη δημιουργία Πράσινης Τεχνικής Σχολής και σε εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης στα πράσινα επαγγέλματα και τις ψηφιακές δεξιότητες.

89. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση - Περιφερειακό Εκπαιδευτικό Κέντρο

Τα τελευταία χρόνια η Κύπρος καθιερώνεται ως ένα περιφερειακό διεθνές κέντρο πανεπιστημιακών σπουδών και έρευνας με κατακόρυφη αύξηση των φοιτητών, ντόπιων και ξένων και πολλαπλά οφέλη που αντανακλούν στη νεολαία και την οικονομία της χώρας. Ήδη, τόσο τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά πανεπιστήμια μας καταγράφουν αξιοσημείωτες επιδόσεις στους διεθνείς δείκτες και η Κύπρος προσελκύει σημαντικές ξένες

επενδύσεις στα υφιστάμενα και σε νέα πανεπιστήμια/παραρτήματα μεγάλων πανεπιστημίων του εξωτερικού. Μια προσπάθεια που θα ενισχύουμε ακόμη περισσότερο συνδράμοντας στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση των ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης, των προγραμμάτων σπουδών και των ερευνητικών δυνατοτήτων τους, τη διασύνδεσή τους με την αγορά και την ενίσχυση των δυνατοτήτων υβριδικής εκπαίδευσης που διαθέτουν. Στοχεύουμε ακόμη στη συνεχή διεύρυνση των διακρατικών συμφωνιών αναγνώρισης τίτλων σπουδών και τη βελτίωση του θεσμού της φοιτητικής βίζας.

Σε ότι αφορά ιδιαίτερα τα δημόσια πανεπιστήμια παραμένουμε προσηλωμένοι στην απρόσκοπτη υλοποίηση των προγραμμάτων αναβάθμισης και επέκτασής τους, καθώς και στις περαιτέρω δυνατότητες να συμμετάσχουν στη διεθνοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης με ξενόγλωσσα μαθήματα. Στην επόμενη μέρα, στόχοι μας είναι και η δημιουργία ενός εξειδικευμένου φορέα προβολής και προώθησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο εξωτερικό, αλλά και κίνητρα για την προσέλκυση εγνωσμένου κύρους ακαδημαϊκών στην Κύπρο.

90. Απασχόληση

Η Κύπρος έχει πετύχει όχι μόνο να μειώσει την ανεργία από το 16% που ήταν το 2013 στο 5% που είναι σήμερα, αλλά και να δημιουργήσει 80,000 περίπου νέες θέσεις εργασίας. Στηρίζαμε αποτελεσματικά την απασχόληση κατά την κρίση της πανδημίας και το ίδιο επιδιώκουμε να πράξουμε και στη νέα κρίση του πληθωρισμού. Επικέντρωσή μας στην επόμενη μέρα είναι η επένδυση στις δεξιότητες, την κατάρτιση και επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού μας, για να μπορεί να διαχειριστεί με επιτυχία τις σύγχρονες προκλήσεις, ιδιαίτερα αυτές της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης, να εξασφαλίζει προοπτικές καλύτερης απασχόλησης και να επιτυγχάνει βελτίωση του εισοδήματός του. Επικεντρωνόμαστε ακόμη στην εξασφάλιση συνθηκών που θα επιτρέψουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή γυναικών στην παραγωγική διαδικασία, που να αντιμετωπίζουν το πρόβλημα όσων νέων είναι εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης καθώς και των μακροχρόνια ανέργων. Στη νέα κρίση του πληθωρισμού στόχος μας είναι να συνεχίσουμε να διαφυλάσσουμε την απασχόληση, αλλά και να δώσουμε στους ανθρώπους μας τα εφόδια να διεκδικήσουν ένα καλύτερο μέλλον, μέσα και από τις νέες θέσεις εργασίας που διαρκώς δημιουργούν οι αναπτυξιακές πολιτικές μας.

91. Εργασιακά Δικαιώματα

Μέσα από τη δημιουργία της Ενιαίας Υπηρεσίας Επιθεώρησης Εργασίας, αλλά και με την ανάπτυξη του ψηφιακού συστήματος «Εργάνη», πετύχαμε την κατακόρυφη μείωση της αδήλωτης εργασίας, τη διασφάλιση των δικαιωμάτων εργαζομένων και εργοδοτών, καθώς και συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας. Στόχος μας στην επόμενη μέρα είναι να εξελίξουμε το σύστημα «Εργάνη» με τη ψηφιακή κάρτα εργαζομένου που θα διασφαλίζει τα δικαιώματά του με την καταγραφή των μορφών απασχόλησης, των ωραρίων εργασίας, αδειών κοκ. Παράλληλα, η εισαγωγή του εθνικού κατώτατου μισθού δημιουργεί ένα νέο περιβάλλον στην απασχόληση. Συνεχίζουμε με στόχο τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών εργασίας και των αμοιβών αναλόγως των προσόντων, της ποιότητας και παραγωγικότητας της εργασίας.

92. Αναγνώριση Τυπικών, Επαγγελματικών και Άτυπων Προσόντων

Στην επόμενη μέρα της απασχόλησης δημιουργούμε το σύστημα των ατομικών λογαριασμών μάθησης, για να πιστώνεται σε απασχολούμενους και ανέργους η παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης και η απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων. Παράλληλα είμαστε προσηλωμένοι στη συνεχή επέκταση του θεσμού της πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων.

Η δίκαιη Κύπρος

93. Μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης

Επιμένουμε στο αξίωμα ότι δικαιοσύνη που αργεί να αποδοθεί είναι άρνηση δικαιοσύνης. Γι' αυτό και θεωρούμε κατεπείγουσα την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, σε συνδυασμό με τη λειτουργία των εξειδικευμένων δικαστηρίων, την πλήρη ψηφιοποίηση του δικαστικού μας συστήματος και την ολοκλήρωση της κτιριακής αναβάθμισης των δικαστηρίων μας. Η διαφύλαξη της αξιοπιστίας του δικαστικού μας συστήματος δεν περιορίζεται στο να εμποδώνει το κράτος δικαίου, αλλά επεκτείνεται για να αντανakλά στην αξιοπιστία των θεσμών, την συνεκτικότητα της κοινωνίας και τις αναπτυξιακές προοπτικές της ίδιας της χώρας.

94. Διαφάνεια, Λογοδοσία – Καταπολέμηση της διαφθοράς

Η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος είναι χρέος μας. Είναι το θεμέλιο της δημοκρατίας μας. Αυτό θα το πετύχουμε με πράξεις αλλά και κουλτούρα που δε θα επιτρέπει σε κανένα να εκμεταλλεύεται τη θέση εξουσίας που ο λαός ή το κράτος του εμπιστεύθηκαν. Μόνο έτσι θα επανέλθει η εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς. Ήδη, εγκαθίσταται πλέον στην Κύπρο ένα ισχυρό θεσμικό σύστημα καταπολέμησης της διαφθοράς που ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις διεθνών οργανισμών όπως η Greco. Με συγκεκριμένες νομοθεσίες, κώδικες και στρατηγικές, την αρχή κατά της διαφθοράς, το πλαίσιο προστασίας μαρτύρων, για τη σύγκρουση συμφέροντος και το lobbying, αλλά και την ανάγκη να εφαρμοστεί ένα αξιόπιστο και αποτελεσματικό πόθεν έσχες όπου ειδικοί και εξειδικευμένοι ελεγκτές θα μπορούν να ελέγχουν την κάθε μας κίνηση και μεταβολή. Επιπλέον, όποιος διεκδικεί πολιτειακό αξίωμα θα πρέπει να υπογράφει μια απόλυτη εξουσιοδότηση σε όλες τις αρμόδιες αρχές για να ελεγχθούν τα πάντα που αφορούν τον ίδιο και την οικογένειά του όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και παγκόσμια. Εμείς δε μένουμε όμως εκεί. Ο μεγαλύτερος εχθρός της διαφθοράς είναι η διαφάνεια. Προτείνουμε τη διαφάνεια σε όλες τις πράξεις, αποφάσεις και πρωτοβουλίες όλων όσων κατέχουν εξουσία, ως τον κορυφαίο τρόπο διασφάλισης της λογοδοσίας και αποκατάστασης της κλονισμένης εμπιστοσύνης των πολιτών. Όπως και την πρόσβαση των πολιτών σε όλα τα δεδομένα της δημόσιας διοίκησης.

95. Έμφυλη Ισότητα, Συμπεριληπτικότητα και Ίσες Ευκαιρίες

Η Κύπρος έχει κάνει άλματα στο θέμα της ισότητας των φύλων τα τελευταία χρόνια με πρωτοβουλίες σε πολλά επίπεδα αλλά και εμβληματικές δράσεις όπως την πλήρη κύρωση της συνθήκης της Κωνσταντινούπολης, τη δημιουργία του σπιτιού της Γυναίκας, τη θεσμοθέτηση της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων, την ένταξη της διάστασης του φύλου στις δημόσιες πολιτικές. Με το σύνολο των κοινωνικών στρατηγικών μας, ιδιαίτερα της οικογενειακής μας πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση, επιδιώκουμε τη συμφιλίωση των οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων και την εξάλειψη της διαφοράς των αμοιβών που ακόμη παραμένει. Εντείνουμε τις δράσεις για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, ιδιαίτερα της ενδοοικογενειακής βίας.

Χρειάζονται όμως και πρωτοβουλίες ισχυρού συμβολισμού και αξίας που θα σπάσουν στερεότυπα. Γι' αυτό και η δέσμευση για το ότι το 50% του Υπουργικού Συμβουλίου θα είναι γυναίκες. Όπως και η αντίστοιχη δέσμευση για την προσπάθεια της ίδιας προσέγγισης σε όλους τους διορισμούς.

96. Παιδιά και Ανήλικοι

Συνεχίζουμε να επενδύουμε στην ποιοτική παιδική ηλικία, θεμελιωμένη στο σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού, ως τη βάση της οικοδόμησης μιας κοινωνίας με κριτικούς και ενεργούς πολίτες, ανοικτή στο διάλογο και τις δημοκρατικές διαδικασίες. Ακολουθούμε πιστά τις Εθνικές Στρατηγικές που δημιουργήσαμε για την προστασία του παιδιού από βία, κακοποίηση ή εκμετάλλευση, αλλά και για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Παραβατικής Συμπεριφοράς στο Εκπαιδευτικό Σύστημα . Η εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για τη μεταχείριση της νεανικής παραβατικότητας, δημιουργεί πλέον τις αναγκαίες δομές για την εξωδικαστική μεταχείριση των ανήλικων παραβατών σε πιο φιλικό περιβάλλον με δικαστήρια και διαδικασίες φιλικές προς τους ανήλικους παραβάτες

97. Κοινωνικές Ελευθερίες και Δικαιώματα

Η καλλιέργεια της κουλτούρας του σεβασμού των δικαιωμάτων, της διαφορετικότητας και της ανεκτικότητας από όλους προς όλους, αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής μας φιλοσοφίας και αντίληψης. Γι' αυτό και ο Δημοκρατικό Συναγερμός είναι το μόνο πολιτικό κόμμα που έχει προχωρήσει στη θεσμοθέτηση πολύ σημαντικών δικαιωμάτων των πολιτών, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, θρησκείας ή σεξουαλικού προσανατολισμού. Βασισμένοι στην αρχή του ότι ο κάθε άνθρωπος πρέπει να ζει όπως ο ίδιος επιθυμεί, στο μέτρο που δεν προκαλείται βλάβη στην ελευθερία ενός άλλου ατόμου ή συνόλου, προωθούμε ίσα δικαιώματα για όλους ανεξαιρέτα τους συμπολίτες μας.

98. Μια Κοινωνία Αλληλοσεβασμού

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν ανέχεται κανενός είδους αντικοινωνική συμπεριφορά, επιθετικότητα, παραβατικότητα, ρατσιστική και εκφοβισμό ή συμπεριφορά που προσβάλλει την αξιοπρέπεια συνανθρώπων μας. Θα συνεχίσουμε την προώθηση πολιτικών και στρατηγικών που προωθούν την ανεκτικότητα, τον αλληλοσεβασμό και την πολυπολιτισμικότητα της κοινωνίας μας και οι οποίες ξεκινούν από τα σχολεία μας, καθώς και τις θεσμικές παρεμβάσεις που τα διασφαλίζουν.

99. Συμμετοχική Δημοκρατία

Επιμένουμε στην προώθηση του νομοσχεδίου της «Πρωτοβουλίας των Πολιτών» που εκκρεμεί στη βουλή και το οποίο δεσμεύει την Κυβέρνηση να εξετάσει πολιτικές που προτείνονται απευθείας από τους πολίτες, με τη συλλογή αριθμού υπογραφών και την υποχρεώνει να λογοδοτήσει για το αποτέλεσμα. Με την καθιέρωση των δημόσιων ψηφιακών διαβουλεύσεων θα ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή του πολίτη στα κοινά, ενώ πρόθεσή μας παραμένει η θέσπιση μηχανισμών αξιολόγησης και ελέγχου του κυβερνητικού έργου από τους πολίτες.

100. Κοινωνία των Πολιτών – Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Πέραν από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, υπάρχει και ο τομέας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Πιστεύουμε στον εθελοντισμό και θεωρούμε ότι, εάν του δοθούν τα μέσα και οι δυνατότητες, μπορεί να είναι σημαντικά αποτελεσματικότερος από το κράτος. Γι' αυτό και μέσα από τον κεντρικό σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση αλλά και την αυστηρή εποπτεία, είμαστε αποφασισμένοι να διευρύνουμε πολύ σημαντικά τη συνεργασία που ήδη έχουμε θεσπίσει μεταξύ του κράτους και των εθελοντικών οργανώσεων. Με στόχο να αναλαμβάνουν αυτές, εκ μέρους της πολιτείας, σημαντικό αριθμό έργων, ιδιαίτερα κοινωνικού χαρακτήρα, τόσο στις πόλεις, όσο και στα χωριά μας.